Poštnina plačana v gotovini | Leto LVII. | V Ljubljani, v torek, dne 27. avgusta 1929 | Št. 193 | St. 2 Din

Naročnina
Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 25 Din
polletno 150 Din
celoletno 300 Din
za inozemstvo
mesečno 40 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Jugoslaviji 120 Din, za inozemstvo 140 D

SLOVENEC

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cene oglasov
1 stolp. petit-vrsta mali oglasi po 1·50 in 2 D, večji oglasi nad 45 mm višine po Din 2·50, veliki po 3 in 4 Din, v uredniškem delu vrstica po 10 Din
a Pri večjem a naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III Rokopisi se ne vračajo, nefrankirana pisma se ne sprejemajo - Uredništva telefon št. 2050, upravništva št. 2328

Informativen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Čekovni račun: Ljubljana štev. 10.650 in 10.341 za inserate, Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Potreba zasebnih šol

Po časopisnih vesteh iz Belgrada je verjetno, da dobimo v kratkem šolski zakon, po katerem bodo smele že obstoječe zasebne šole še nekaj časa obstojati, dočim ustanavljanje zasebnih šol sploh ne bo več dovoljeno.

Kakor dobro razumemo prizadevanje, da dobi država merodajen vpliv na šolo in kakor tudi radi priznavamo, da ima to prizadevanje tudi svojo upravičenost, vendar pa moramo odkrito reči, da gre nastop proti zasebnim šolam mnogo predaleč. Ta oster nastop proti zasebnim šolam naravnost dokazuje, da se sploh ne umeva pomena in velikih nalog, ki jih imajo zasebne šole. Zato smatramo za potrebno, da brez ozira na gotove tendence in tudi brez ozira na to, če se bo naše mnenje rado slišalo ali ne, spregovorimo par čisto objektivnih besedi o pomenu zasebnih šol.

Predvsem pa moramo omeniti eno, nad vse resnično dejstvo. Če bi bilo v naši državi preveč šol, če bi država sama v polni meri skrbela za pouk, potem bi še nekako razumeli nastop proti zasebnim šolam. Toda v naši državi še dolgo ne bomo v tem srečnem položaju, da bi imeli preveč državnih šol — razven par gimnazij v južnih krajih — in to vidimo celo v Ljubljani, tretji državni prestolici. Naj danes vse zasebne šole v Ljubljani prenehajo s poukom, pa bo čez 1500 učenk brez pouka, ker so vse ljubljanske osnovne šole prenatrpane. Pri tem pa nekaterih mestnih šol, ki so na vse zadnje vendarle zasebne šole, štejemo kakor da bi bile državne. Tako je šolsko stanje v Sloveniji, ki je glede šol na prvem mestu, kako pa je šele drugod, kjer so tudi večji kraji še brez šol. Ne preveč, temveč mnogo premalo imamo šol in največjo zaslugo za državo in narod ima, kdor ustanovi novo šolo. To tudi preprosti narod dobro čuti in ko je bila otvorjena liška železnica, so po vrsti vse deputacije iz vasi imele samo dve želji, da dobe vodovod in šolo.

Iz nujne potrebe ljudstva so nastale zasebne šole, ker ni bilo državnih. Vsaka od njih je zamašila eno vrzel in zamašila jo je dobro, kakor pričajo nje učni uspehi. O tem se je tudi več ko prepričala državna oblast, vsaj so vse zasebne šole pod strogim državnim nadzorstvom in ima država vedno priliko, da svoje nadzorstvo še poveča. Niso pa zasebne šole dosegle samo lepe učne uspehe, temveč so tudi mladino vzgajale za dobre državljane v isti meri ko državne. Tudi o tem se je mogla državna oblast vsak hip prepričati. Zakaj torej ta nastop proti zasebnim šolam?

Ne samo popolnoma nepotreben je nastop proti zasebnim šolam, temveč tudi v nobeno korist kulturnemu razvoju naroda. Zasebne šole so mnogo bolj okretne ko državne in skoraj vse velike šolske reforme so izšle iz zasebnih šol.

Ali pomen zasebnih šol je še mnogo večji, kar smo zlasti spoznali mi Slovenci. Prva slovenska gimnazija je bila zasebna šola in že samo to dejstvo je močnejše ko vsi sploh možni ugovori proti zasebnim šolam. Brez zasebne šole pa tudi še danes ne bi imeli konservatorija, ker večinoma mora pripraviti tla za strokovno šolo le zasebna šola. Ravno tako pa so bile zasebne šole one, ki so se kot prve pobrigale za pouk gluhonemih in drugih zaostalih in osirotelih otrok, ker le v zasebnih šolah je tudi doma prava karitativnost. Dosti zasebnih šol je zato tudi neločljivo zvezanih z internati in na stotine najbolj bednih otrok bo ob vse, če se zapro zasebne šole. Pri tem pa niti posebej ne podrčrtujemo, kako se pri vseh velikih narodih vedno večja pažnja polaga na ustanavljanje zasebnih internatov, ker je izkušnja več ko dokazala, da dajo dobro organizirani internati najboljši pouk in tudi najboljšo vzgojo. Čas pa je, da se pri nas na vzgojo malo več pazi.

Ponavadi nimajo zasebne šole teh prednosti glede polaganja izpitov ko državne in dostikrat morajo gojenci zasebnih šol polagati svoje izpite pred tujimi učitelji. Kljub temu pa vidimo ob pričetku vsakega leta, da se število otrok v zasebnih šolah stalno veča. Ali je treba še zgovornejšega dokaza za dobro kvaliteto zasebnih šol? Starši imajo pač največji interes, da njih otroci dobro napredujejo in zato tudi starši najbolj pazijo na to, kam da vpišejo svoje otroke. Če torej starši v vedno večji meri vpisujejo svoje otroke v zasebne šole, ali ni v tem najlepši dokaz, da zasebne šole v polni meri ustrezajo svoji nalogi?

Zakaj torej ta nastop proti zasebnim šolam. K sreči se ta nastop še ni izvršil, temveč je le nameravan, k sreči ga je mogoče še preprečiti. Le v dobro naroda bo, če bo preprečen in zato tudi upamo, da se bo to zgodilo. Zlasti pa upamo to, ker nastop proti zasebnim šolam gotovo ne bo služil pomirjenju naroda, a baš to pomirjenje je potrebno, če hoče naš narod napredovati. To pomirjenje je isto tudi eno glavnih tehtnih vzrokov za stanje od 6. januarja in zato pričakujemo, da bodo mogle zasebne šole neovirano izvajati svojo visoko kulturno misijo in da se jim ne bodo delale nobene zapreke.

Naš odgovor bolgarski vladi

Sofija, 26. avg. (Tel. »Slov.«) Jugoslovanski poslanik v Sofiji Nešić je izročil včeraj bolgarski vladi pismeno spomenico svoje vlade na zadnji bolgarski odgovor glede jugoslovanskega protesta **proti amnestiji** bivšega bolgarskega ministrskega predsednika Radoslavova. Spomenica navaja, da je belgrajska vlada sicer vzela v vednost, da je ta amnestija bila brez vpliva na zunanje politično stališče Bolgarije in da se ni tikala nobenih oseb, o katerih govorijo čl. 18 do 20 neuillske mirovne pogodbe. Tudi so za Jugoslavijo druge osebnosti irelevantne. Namen protesta je bil samo ta, da **dobi jugoslovanska vlada potrdilo bolgarske vlade, da bolgarska vlada in narod dotičnih zločinov ne odobrava,** ki so daleko prekoračili v vojni običajno postopanje, kakor n. pr. v prvi jugoslovanski noti navedeno povelje bolgarskega **vrhovnega poveljnika Žekova, ki je zapovedal, da se pokolje srbska inteligenca v zasedenem ozemlju.** Jugoslovanska vlada mora zanikati izjavo bolgarske vlade, da se tako povelje v arhivih ni mogło najti. **Bolgarska sodišča so kmalu po končani vojni pozvala na odgovornost one osebe, ki so to povelje izvršile,** in s s tem potrdila, **da je tako povelje obstojalo.** Kar se tiče končnega odstavka bolgarskega odgovora, da belgrajski korak ni primeren za medsebojno zboljšanje odnošajev, odgovarja belgrajska spomenica, da je jugoslovanska vlada v želji, ohraniti dobre odnošaje s sosedi, po svojem odpravniku poslov svoječasno prosila od ministrskega predsednika **Ljapčeva ustna pojasnila in še le potem poslala pismeno vprašanje, ko ni dobila ustnega pojasnila.**

Po vremenski katastrofi v Južni Srbiji

Kraljev dar — Pomoč vlade — Promet vpostavljen

Belgrad, 26. avg. Nj. Vel. kralj je po prvih vesteh o poplavah v Skoplju in o nesreči, ki je zadela tamošnje prebivalstvo, izročil Rdečemu križu 100.000 Din, da se izdajo kot prva pomoč ogroženemu prebivalstvu v Skoplju. Prebivalstvo mesta Skoplja je sprejelo z največjo hvaležnostjo plemenito dejanje Nj. Vel. kralja.

Belgrad, 26. avg. (Avala.) Danes ob 10 dopoldne je imel predsednik ministrskega sveta general Živković konferenco z namestnikom ministra financ Nikolo Uzunovičem in s predsednikom Rdečega križa Markom Lekom. Na tej konferenci se je razpravljalo o načinu, kako naj bi se najhitreje in najizdatneje prožila pomoč prebivalstvu v krajih, ki so jih zadele poslednje vremenske nezgode.

Belgrad, 26. avgusta. Iz kabineta ministra prometa je bil izdan o stanju železnic dne 26. avgusta t. l. naslednji komunike:

Proga Niš—Skoplje (km 362 in 100), ki je bila zaradi poplav na več krajih pokvarjena, je bila danes ob 6.45 ponovno izročena prometu.

Razčiščena je proga Niš—Caribrod (km 67 in 300), Promet je zopet vzpostavljen.

Davi ob 2.35 je bil vzpostavljen promet v tunelu pri Črtanovcih, kjer bodo vozili vlaki z zmanjšano hitrostjo do definitivnega popravila proge.

Na progi Niš—Prahovo je neurje v okolici Zaječarja pokvarilo železniško progo s tem, da so hudourniki odplavljali nasipe ter izpodkopavali pragove. Na poškodovana mesta so bili **odposlani tehnični oddelki z delavstvom. Promet bo na tej progi vzpostavljen še tekom današnjega dne.**

Kriza našega vinogradništva

Zahteve in predlogi splitske konference

Split, 26. avg. (Tel. »Slov.«) Včeraj se je vršila v Splitu konferenca, ki je razpravljala o krizi našega vinogradništva. Poleg delegatov finančnega in kmetijskega ministrstva so prišli na sejo v velikem številu zastopniki dalmatinskih vinogradnikov, pa tudi slovenskih in hercegovskih. Na včerajšnji seji so govorili o krizi vinogradništva, nato pa so izvolili odbor, ki je snoči nadaljeval svoje delo ter izdelal obširne resolucije ,v katerih se v prvi vrsti zahteva, da se čim preje **sprejme zakon o vinu, ki bi veljal za vso državo.** Predvsem zahtevajo vinogradniki, da se **prepove napravljanje petijota** in vsako umetno zvečanje vinske količine. Nadalje zahtevajo vinogradniki, naj bi vse državne, oblastne in občinske trošarine na hektoliter vina **ne znašale preko 100 Din,** kajti današnje trošarine znašajo za hl 250 Din, kar pomeni 70 do 80 odstot. vrednosti vina. Vinogradniki se potegujejo tudi za posebne **železniške prevozne tarife,** ki bi naj pospešile izvoz vina iz vinorodnih krajev po naši državi in v inozemstvo. Nadalje zahtevajo vinogradniki, da se s posebnim zakonom in merami zmanjša potrošnja različnih pijač, ki zmanjšujejo potrošnjo naravnega vina, kakor razne brezalkoholne pijače, ki v veliki meri vinu izpodrivajo trg.

Pred kongresom „Fidaka“

Veliko zanimanje bivših bojevnikov za napredek Jugoslavije

Belgrad, 26. avg. (Tel. »Slov.«) Danes so dospeli sem prvi delegati centrale mednarodne organizacije bivših bojevnikov »Fidaka«, jutri pa pridejo še ostali delegati osrednjega odbora. Vaš dopisnik je imel priliko, razgovarjati se z njimi. Poudarili so mu, da organizacija »Fidaka« polaga na jutrišnjo zborovanje v Belgradu **veliko večjo važnost,** kakor običajno, kar je razvidno že iz tega, da so druge države, ki so prejšnja leta poslale na kongres 3 do 4 člane, sedaj zelo povečale število delegatov. Poudarja se, da bo zlasti anglo-saksonski in ameriški svet skušal dobiti vpogled v položaj Jugoslavije. **Zlasti se zanimajo za gospodarski napredek naše države.**

Poleg službenih zastopnikov Amerike, bo najbrž prišlo kakih 20 do 30 oseb, ki so sicer člani organizacije, niso pa službeni delegati.

Na vprašanje, kje se bo prihodnje leto vršil kongres »Fidaka«, je dopisnik dobil izjavo, da so Amerikanci prosili osrednji odbor v Parizu, naj bi se vršil kongres v Ameriki. Ako bi se države s slabejšo valuto ne mogle radi prevelikih potnih stroškov udeležiti kongresa v Ameriki, so Amerikanci pripravljeni, tudi z denarnimi sredstvi priskočiti jim na pomoč. Delegati osrednjega odbora iz Pariza so prišli v Belgrad nekaj dni prej, da se natančno porazgovore o delu in resolucijah, ki naj bi se sprejele.

Združenje **belgijskih častnikov** in bojevnikov je izrazilo željo, da se pokloni diploma častnega dosmrtnega članstva armadnemu generalu in načelniku našega generalnega štaba Milanu Milovanoviču kot priznanje za njegove zasluge kot stratega v svetovni vojni.

Deputacija belgijskih bojevnikov, ki se udeleži kongresa »Fidaka« v Belgradu, je sklenila odposlati posebno odposlanstvo na grob pokojnega vojvode Stepanoviča v Čačak, kjer mu bo v znak priznanja in hvaležnosti zasadila palmo.

Tujski promet

Belgrad, 26. avg. (Avala.) Na mednarodnem kongresu za reklamo je kakih 800 udeležencev izrazilo željo, da bi posetili tudi Jugoslavijo in se seznanili z našimi razmerami. Po zaključku kongresa so se udeleženci podali v razna mesta Evrope. V našo državo prispejo septembra meseca. Program njihovega bivanja v Jugoslaviji so sestavile tujsko-prometne organizacije v Zagrebu.

London, 26. avgusta. (Avala.) Lional Rotschild, šef znane bančne tvrdke, bo odpotoval s svojo rodbino na svoji jahti v Dubrovnik, kjer ostane nekaj časa na letovanju.

Dunajska vremenska napoved. Večinoma jasno vreme. Toplo.

Boj proti koruznemu črvu

Otvoritev mednarodnega kongresa v Zagrebu

Zagreb, 26. avg. (Tel. »Slov«.) Danes se je vršil v poslopju botaničnega instituta zagrebške univerze mednarodni kongres za pobijanje koruznega črva, ki se ga je udeležilo veliko število tujih učenjakov iz Poljske, Madjarske, Romunije in celo iz Amerike. Razen tega so bili zastopani delegati iz Belgrada in Ljubljane ter botaniki iz Zagreba. Kmetijsko ministrstvo je zastopal načelnik Gjurič.

Kongres je otvoril ravnatelj botaničnega zavoda, profesor dr. Vouk, ki je pozdravil goste v različnih jezikih. Za pozdravnimi govori, v katerih so se proslavljale zasluge naših učenjakov za pobijanje tega nevarnega koruznega škodljivca, je imel dr. Ellinger, šef mednarodnega instituta za pobijanje koruznega črva, predavanje o borbi proti temu škodljivcu. Za njim je predaval profesor Vouk iz Zagreba. Zborovalci so poslali Nj. Vel. kralju in kmetijskemu ministru pozdravni brzojav, po zaključku kongresa pa so si ogledali botanični vrt, kjer so imeli priliko videti praktične rezultate borbe proti koruznemu črvu.

Zastopniki domače lesne industrije v Belgradu

Belgrad, 26. avg. (Avala.) Delegati domače lesne industrije gg. Vlada Kneževič, Ilija Jerbič, Corovič in še 20 članov so bili danes ob pol 1 sprejeti od predsednika vlade generala Petra Živkoviča. Delegati so izročili predsedniku vlade resolucijo svojega kongresa.

Belgrad, 26. avg. (Avala.) Minister za šume in rudnike dr. Anton Korošec je sprejel danes dopoldne predstavnike Saveza domače lesne industrije in sicer gg. predsednika Vlado Kneževiča, podpredsednika Ilijo Jerbiča in Coroviča ter 20 članov. Predstavniki Saveza so pri tej priliki izročili g. ministru dr. Koroščcu resolucijo svojega izrednega kongresa, ki se nanaša na uzakonitev posebnega pravilnika k nedavno sprejetemu zakonu za zaščito domače lesne industrije.

Seja upravnega odbora Narodne banke

Belgrad, 26. avgusta. Danes dopoldne se je vršila seja upravnega odbora Narodne banke. Seji je predsedoval guverner Ignat **Bajloni.** Pred prehodom na dnevni red se je guverner Bajloni spominjal preminulega člana upravnega odbora Nar. banke Luke Čaloviča, čegar spomin so člani upravnega odbora počastili z vstajanjem in z vzkliki: »Slava mu!« Upravni odbor je sklenil počastiti spomin pokojnega s tem, da ga vpiše s prilogom 5000 dinarjev za dobrotvora zavoda slepih invalidov v Zemunu in z enakim zneskom za dobrotvora Kola srbskih sester. Zatem je bil na seji počaščen spomin pok. prof. Reissa, ki je bil šef odseka za tehnično nadzorstvo novčanic v Narodni banki. Upravni odbor je sklenil, da vpiše pok. Reissa za dobrotvora Četniškega združenja z zneskom 5000 Din. Nato se je prešlo na dnevni red. Po razpravi o tekočih poslih so bili določeni dežurni člani za mesec september.

Belgrad, 26. avg. (Avala.) Državna Zveza obrtniških združenj, ki šteje nad 220 organizacij s 44.000 člani, je imela danes plenarno sejo, na kateri se je konstituiral odbor. Za predsednika je bil izvoljen g. Krsta Ginovič.

Belgrad, 26. avg. (Avala.) Za načelnika administrativnega odseka v ministrstvu poljedelstva je postavljen g. Mojsilovič, za načelnika odseka za poljedelstvo g. Djurič, za načelnika odseka za živ. in vinogr. dr. Prohaska, za načelnika odseka za agrarno reformo g. Šuflaj.

Ljubljanski velesejem priredi od
31. avgusta do 9. septembra
razstavo
„LJUBLJANA V JESENI“
PROGRAM:
Kmetijstvo (mleko, sir, maslo, vino, grozdje)
Vrtnarstvo — Zoo — Higijena
Zadružna razstava — Pohištvo
Domača obrt — Kmetijski stroji
Radio — Industrijski izdelki
Zabavišče
Permanentne legitimacije po Din 30·— se dobe na vseh večjih železniških postajah pri blagajnah, pri denarnih zavodih, podružnicah kmetijskih družb, županstvih. Putniku. Legitimacija daje pravico na polovično voznino. Za stanovanja preskrbljeno

Hlinka izjavlja:

Praga, 26. avg. (Tel. »Slov.«) V procesu proti dr. Tuki je bil danes zaslišan voditelj slovaške ljudske stranke, poslanec Hlinka. Pred sodišče mse je zbrala velika množica ljudi, ki je poslanca viharno pozdravljala. Hlinka se je kot priča odkrito izjavil za dr. Tuko. Rekel je, da o protidržavnem delovanju dr. Tuke ne more biti govora. Izjavil je z velikim patosom: »Če bi imel kdo sedeti na zatožni klopi, bi moral jaz tu sedeti Srečen bi bil, če bi se to zgodilo. Jaz sem često, tudi v stari Ogrski, stal pred sodiščem, toda vedno je zmagala resnica. Proces ni naperjen proti dr. Tuki, temveč proti moji stranki. Avtonomistično slovaško ljudsko stranko hočejo ubiti in uničiti avtonomistično misel. Vse, kar je dr. Tuka storil, je storil na moje povelje. Na moje povelje je napravil slovaški avtonomistični načrt in sedaj se ga označuje za veleizdajalca. Na mojo željo in po nalogu moje stranke je vršil inozemsko propagando. Razpisal sem nagrado 100.000 Kč za onega, ki dokaže dr. Tuki veleizdajo. Denar je založen pri notarju. Dosedaj pa ga še nihče ni mogel zaslužiti. Tuka je bil vedno dober katoličan in Slovak. Dober katoličan, kakor je dr. Tuka, ne dela revolucije, dolžnost mu je, da se pokorava vsaki oblasti. Mi smo bili, smo in bomo vedno avtonomisti, toda nismo proti državi. Če so v Švici lahko kantoni in v Združenih državah posamezne države, mora to biti mogoče tudi na Češkoslovaškem.«

Landbund proti diktaturi

Dunaj, 26. avg. (Tel. »Slov.«) Landbund, ena izmed koalicijskih strank, je včeraj po svojem voditelju, podkanclerju Schumyju jasno izjavila, da se **odreka heimwehrovskemu fašizmu.** Obenem je stranka sestavila obširen program za revizijo ustave, ki predvideva kot nadomestek političnega parlamenta **gospodarsko zbornico** in hoče obenem odpraviti zvezni svet. Program je izdelan **na centralistični podlagi.** Schumy je izjavil, **da kmetje odklanjajo vsako diktaturo** in da brezpogojno vztrajajo pri samoupravi. Vsa avstrijska odgovorna mesta **zagotavljajo najodločneje, da ne grozi nikak puč ali državljanska vojna.** Posebno policijski predsednik Schober je izjavil, da so državna oborožena sredstva zadostna za varstvo miru in varnosti. Zvezni kancler **Streeruwitz** bo odpotoval 8. septembra v Ženevo, da vodilne državnike Evrope pouči o sedanjem položaju v Avstriji in o pomenu dogodkov, o katerih inozemski listi obširno pišejo.

Belgrajske vesti

Belgrad, 26. avg. (»Avala.«) Minister prosvete Boža Maksimović se je davi vrnil z Bleda v Belgrad. Na Bledu je bil sprejet v avdijenci od Nj. Vel. kralja.

Belgrad, 26. avg. (Avala.) Minister javnih del je razpisal licitacijo za gradnjo državne ceste Rudo—Plevlje z znesku 2,547.886 Din.

Uradni tečaji za september

Belgrad, 26. avg. (Avala.) Zaradi pravilnih vplačil po zakonu o taksah ter zaradi sodne pristojnosti pri določanju vrednosti papirjev, ki se izdajajo v zlatu ali v inozemski veljavi je minister financ s svojim sklepom Dr. br. 143051 z dne 23. avgusta t. l. določil tečaje, na podlagi katerih naj se preračunajo tuja plačilna sredstva na dinarje ter izvršujejo vplačila po zakonu o taksah. Tečaji so: 1 Napoleondor 218 Din, 1 zlata turška lira 217, 1 angl. funt 267.20, 1 dolar 56.85, 1 kanadski dolar 56.55, 1 zl. marka 13.56, 1 zloty 6.40, 1 avstr. šiling 8.1, 1 belga 7.92, 1 pengö 9.94, 100 fr. frankov 224.80, 100 švic. fr. 1095.70, 100 it. lir 298, 100 hol. gold. 2280, 100 rum. lejev 34, 100 bolg. levov 41, 100 danskih kron 1513, 100 švedskih kron 1522, 100 norveških kron 1514, 100 drahem 75.50, 100 čeških kron 168.50.

Kongres za trgovsko šolstvo

Belgrad, 26. avg. (Avala.) Po inicijativi mednarodnega društva za trgovsko šolstvo se bo vršil v Amsterdamu od 2. do 5. septembra t. l. mednarodni kongres za trgovsko šolstvo. Tega kongresa se udeleži tudi naša država po dr. Davidu Koreniču, načelniku ministrstva za trgovino in industrijo ter Filipu Lukasu, profesorju gospodarsko-komercijalne visoke šole v Zagrebu. Naša delegata odpotujeta v Amsterdam v sredo zvečer. Tik pred kongresom bo mednarodno društvo za trgovsko šolstvo imelo sejo, n akateri bo določen podroben dnevni red kongresa. Kongres sam bo svečano otvorjen 2. septembra in bo zasedal v kolonijalnem institutu. Že prvi dan se bodo vršile diskusije o vseh aktualnih vprašanjih, ki so na dnevnem redu. Med drugim bo razprava veljala vprašanju gospodarskih odnošajev v mednarodnem življenju in njihovemu razmerju do trgovskega šolstva ter zveznosti med trgovino in industrijo ter trgovski mšolstvom.

Zagrebške vesti

Zagreb, 26. avg. (Tel. »Slov.«) Nocoj je prispelo sem 20 izletnikov iz Švedske. V Zagrebu bodo ostali samo par dni, nato pa odpotujejo v Sarajevo in Dubrovnik.

Zagreb, 26. avg. (Tel. »Slov.«) 20. prihodnjega meseca pride v Zagreb 15 francoskih in belgijskih profesorjev geografije in 31 dijakov. Na tem svojem poučnem potovanju bodo poleg Zagreba obiskali tudi številne druge kraje v naši državi.

Otvoritev V. manjšinskega kongresa

Iz Jugoslavije zastopani Nemci in Madjari, iz Italije Slovenci in Hrvati

Ženeva, 26. avgusta. Peti mednarodni kongres narodnih manjšin je bil danes otvorjen pod predsedstvom **dr. Viljana,** bivšega slovenskega poslanca v italijanskem parlamentu. V svojem uvodnem nagovoru je dr. Vilfan obrazložil najnovejše stanje manjšinskega vprašanja ter potrebo, da se to vprašanje reši v interesu evropskega miru. Na kongresu sta iz Jugoslavije zastopani nemška in madžarska manjšina. Takisto se udeležujejo sej tega kongresa odposlanci slovenske in hrvatske manjšine iz Italije. Kongres bo trajal tri dni. Delegat Welesa je pozdravil kongres v imenu svoje ožje in širše domovine ter dejal, da posveča Anglija manjšinskemu vprašanju posebno pozornost in da podpira doma stremljenja wališkega prebivalstva za samostojnim jezikom in samosvojo kulturo.

„Zeppelin" pristal v Ameriki

Tretja etapa poleta okoli sveta zaključena — 16.550 milj v 18 dneh, 8 urah in pol — Navdušen sprejem v Ameriki

Newyork, 26. avg. (Tel. »Slov.) Zrakoplov »Zeppelin« je dospel v Los Angeles ob 14.11 srednjeevropskega časa ter je bil ob **14.55 zasidran.** Zrakoplov je od svojega starta v Lakehurstu preletel skupno 16.550 milj, in sicer pot od Lakehuursta do Friedrichshafna v 55 urah in 20 minutah, pot Friedrichshafen—Tokio v 101 uri 50 minut, pot Tokio—Los Angeles pa v 78 urah 58 minutah. Skupno je trajal polet 235 ur 31 minut. Zrakoplov je potreboval **od Lakehursta do Los Angelesa 18 dni 8 ur in 31 minut.**

Sprejem v Los Angelesu je bil silno navdušen. Žarometi razsvetljujejo letališče, ki je strogo zastraženo. Za pristanek je bilo pripravljenih 300 mornarjev. Že včeraj popoldne je prišlo v Los Angeles **100.000 radovednežev.** Pripravljenih je bilo 100 letal, da bi pri prihodu zrakoplova filmali zrakoplov. Povsod so postavljeni aparati za brezžično oddajanje. Med napovedovalci v radiu je tudi sin ameriškega predsednika Herbert **Hoover,** ki je zaposlen v radijski industriji.

Newyork, 26. avg. (Tel. »Slov.«) Takoj po pristanku v Los Angelesu so zrakoplov natančno pregledali in dognali, da se nahajajo **vsi motorji v najboljšem stanju.** Tudi zrakoplov sam v hudem viharju blizu japonske obale ni imel nobene škode. Ker se polnitev zrakoplova z modrim plinom lahko dovrši v 12 urah in bo končana danes ob 20, se je dr. Eckener odločil, **da bo še v ponedeljek ponoči ob 23 pacifiškega časa, to je v torek ob 8 zjutraj srednjeevropskega časa, nadaljeval pot v Lakehurst.** Potniki morajo biti že v večernih urah pripravljeni na letališču.

Šele potem, ko se je dr. Eckener z avtom odpeljal v svoj hotel v Los Angelesu, se je doznalo, da je bil dr. Eckener med poletom preko Tihega oceana resno bolan. Šele v nedeljo zjutraj ga je popustila mrzlica. Najbrže je imel špansko bolezen, ki ga je precej utrudila. Dr. Eckener je pri prihodu pripravil posebno izjavo za liste, ki pa se mu je izgubila. Njegova odločitev, da takoj nadaljuje pot, ni samo posledica njegove želje, da se izogne utrudljivim sprejemnim svečanostim, temveč tudi želja, da postavi impozanten svetovni rekord, ki naj dokaže nadmoč zrakoplovov za dolge polete.

Newyork, 26. avg. (Tel. »Slov.«) Zrakoplov je dosegel ameriško obalo v nedeljo ob 17.40 pacifiškega časa, t. j. v ponedeljek ob 2.40 srednjeevropskega časa pri fortu Reyer približno 30 milj severno od Sanfrancisca. Za pot od Tokija do Sanfrancisca je potreboval 67 ur in 27 minut in je s tem pobil vse rekodre na Pacifiku. Ob 3.25 je letel nad Zlatimi vrati. V mestu so pozdravljali zrakoplov vsi avtomobili, lokomotive, ladje in tovarniške sirene s svojimi signali, za kar se je zrakoplov večkrat v zahvalo nagnil in tri čert ure pozneje odplul v južnozahodni smeri.

Newyork, 26. avg. (Tel. »Slov.«) Zrakoplov, ki se je pojavil nad Los Angelesom že ob 1.11, je preletel pot 5800 milj od Tokia v 75 urah 3 minutah, torej s povprečno hitrostjo 77.3 milj na uro. Ta čas znaša manj, kakor znaša tretjina časa najhitrejših potniških parnikov.

Končna ponudba Snowdenu

Tudi Italija je odnehala — 70 odstotkov Snowdenovih zahtev že izpolnjenih — Pri stvarnih dobavah sporazum

Haag, 26. avg. (Tel. »Slov.«) Skoro vso nedeljo so se finančni in gospodarski ministri štirih držav posvetovali, da sestavijo končno ponudbo Snowdenu. Glede prve točke Snowdenovih zahtev, ki se tiče razdelitve anuitet, **hočejo iti Snowdenu toliko na roko, da hočejo prepustiti Angliji ves prebitek, približno 300 milijonov,** ki se doseže pri prehodu od Dawesovega k Youngovemu načrtu, kar bi znašalo z obrestovanjem po 6% anuiteto 18 milij. Dalje **hoče Italija odstopiti svoj delež češkoslovaški osvobodilni taksi v znesku 150 milij.,** ki tudi da pri 6% obrestovanju anuiteto 9 milij Končno hočeta tudi **Italija** in **Francija** skupno odstopiti Angliji letno okoli **8 milij.,** kar bi skupno dalo letno anuiteto **35 milij. mark,** to je okoli **70% Snowdenovih dodatnih zahtev.** Za to je **potreben pristanek Nemčije,** ker se sme s presežkom 300 milij. pri prehodu od Dawesovega k Youngovemu načrtu razpolagati samo s pristankom Nemčije in ker se je Nemčiji iz tega fonda obljubil znesek približno 100 milij. mark kot odškodnina za škodo, prizadeto pri zasedbi Porenja. Nemčija se temu formalno še ni odrekla, vendar se zdi, da je k temu pripravljena, če bi se za to s strani Francije čim najugodneje odredil termin za izpraznitev Porenja.

V **vprašanju stvarnih dobav** se lahko smatra, da se je praktično **dosegla poravnava.** S pristankom nemške delegacije in s pristankom zastopnikov porenjsko-westfalskega premogovnega sindikata se je dobava premoga v Italijo uredila na ta način, da bo Nemčija prvih deset let, dokler bo še morala dajati stvarne dobave, pošiljala Italiji nekoliko manj, pozneje pa nekoliko več premoga, tako da se bo povprečno izravnala škoda, ki bi jo sicer utegnili imeti angleški premogovniki.

Snowden odbil tudi to ponudbo

Haag, 26. avg. (Tel. »Slov.«) Tudi novo ponudbo štirih držav je Snowden takoj, ko se mu je izročila, odklonil in na svoj jasni način ni rekel samo: ne, temveč je izjavil, da se ga je daleč slišalo: **»Mislil sem, da se bo v 48 urah moglo napraviti kaj porabnejšega.«** Tako stoji konferenca zopet pred vacuumom, ki je tem pomembnejši, ker se ne more več vzdržati fikcija, da dela Snowden brez stika s šefom svoje stranke in ministrskim predsednikom.

Vedno večji nemiri v Palestini

Nad Palestino razglašeno obsedno stanje — Arabci morijo po židovskih naselbinah — Nad 150 židov ubitih, 500 pa težko ranjenih — Tudi 12 Amerikancev ubitih — Ubiti učenci glasovite rabinske šole v Herbonu

London, 26. avg. (Tel. »Slov.«) Položaj v Palestini se je kljub temu, da so prišle angleške čete, od včeraj dalje zelo poslabšal.

Danes se je v vsej Palestini **proglasilo vojno stanje,** ker so se nemiri razširili tudi na deželo.

Od drugod došla arabska plemena in tolpe so se takoj **umaknile** iz Jeruzalema, čim **so prišla angleška ojačenja** ter sedaj **morijo in ropajo po židovskih naselbinah.** Po privatnih poročilih je bilo do včeraj **ubitih nad 150 židov, 500 pa težko ranjenih.** Izgube Arabcev pa znašajo približno polovico toliko.

Včeraj so arabske tolpe napadle številne vasi v okolici Jeruzalema. **Posebno usoden pa je bil napad na Hebron, kjer se nahaja glasovita rabinska šola. Ubitih je bilo 50 učencev te šole, med njimi 12 Američanov, 30 Američanov pa je bilo ranjenih.** Vlada je skušala rešiti naselbine s tem, da je poslala v ogrožene vasi svoja letala.

Londonski židje so poslali k Macdonaldu lorda Readinga, ki je pritiskal nanj s tem, da je izjavil, da židovska finančna City ne bo mirno gledala, če vlada ne bo napravila reda. Listi delajo za dogodke odgovornega deloma guvernerja, deloma pa nekatere vladne uradnike. Dogodki zidu objokovanja so sicer vsako leto neizogibni, letos pa so večjega pomena. Vlada daje mohamedancem prednost, ker je povabila arabske poglavarje na razgovor, dočim se ubijanje še vedno nadaljuje. Poznavalci razmer trdijo, da bodo nemiri trajali še več mesecev in da angleška pehota ni primerna za vzpostavitev miru. Treba bo poklicati zadostno število konjeniških čet.

London, 26. avg. (Tel. »Slov.«) V Jeruzalemu je že dospelo 600 mož angleških čet iz Egipta. Pri nemirih v Hebronu je bilo ubitih 57 židov, 70 pa ranjenih. V koloniji Mosa so Arabci umorili družino šestih oseb. Dalje je bil ubit 1 žid v Tel Avivu, v koloniji Beisan pa je bil ubit 1 žid, 23 pa ranjenih. Angleško vojno ministrstvo je naročilo guvernerju na otoku Malti, da pošlje v Palestino **bataljon vojaštva** na matični ladji za letala.

Komunike kolonialnega urada izjavlja, da višji komisar ni bil obveščen o smrtnih slučajih pri nemirih v Jeruzalemu. Nasprotno pa poročajo »Times«, da so že v petek zvečer mohamedanci napadli židovski okraj izven zidu objokovanja, pri čemer je bilo več mrtvih, med njimi neki angleški odvetnik, ki je vneto posredoval za mir med Arabci in Židi. Listi pišejo o dogodkih različno, »Times« pa skušajo dogodke zmanjšati in izjavljajo, da je edina zanesljiva vest oficielni komunike višjega komisarja. »Morning Post« se veseli, da ima Macdonaldova vlada te težkoče. **»Dayli Telegraph«** piše, da je bilo **nemire že davno pričakovati in da je znak slabosti, če se je mohamedancem dovolilo, zgraditi nov prehod skozi zid objokovanja.**

London, 26. avg. (Tel. »Slov.«) Dogodki v Palestini so imeli že dve veliki politični posledici. Ameriška vlada je po svojem generalnem konzulu v Jeruzalemu vložila po klanju v Hebronu energičen protest proti nezadostnemu varstvu ameriških državljanov. Obenem je Amerika v Londonu in Jeruzalemu kategorično zahtevala primerno varstvo za ameriške žide v Palestini. Druga senzacija pa je angleške notranje politične narave. Macdonald je bivšega višjega komisarja za Palestino sira Herberta Samuela, ki se nahaja sedaj v Češkoslovaški na obisku pri predsedniku Masaryku, pozval brzojavno, da pride takoj v London. da se bo z njim razgovoril o zopetnem prevzemu višjega komisarijata v Palestini. Očividno je angleška vlada mnenja, da sedanji višji komisar Chancellor ni primerna oseba, ki bi mogla premagati težkoče v Palestini in ki bi predvsem zopet povzdignil prestiž Anglije, ki je v očeh Arabcev zelo padel. Dočim se boji med židi in Arabci po vaseh nadaljujejo, napravlja **Jeruzalem vtis obleganega mesta.** Židje in angleško vojaštvo so se umaknili v razmeroma majhen del mesta, nad katerim neprestano krožijo letala. Od časa do časa se čuje na praznih cestah streljanje pušk in strojnic. Angleško vojaštvo je preprečilo poskus Arabcev, zažgati staro mesto. Posebno resen je položaj v pristaniškem mestu Jafi, kjer se je zbralo v bližini že mnogo Arabcev, kjer nameravajo napasti največjo židovsko naselbino Tel Aviv. Iz Jeruzalema so poslali tja večje število čet, katere bodo mogle zadržati Arabce do prihoda angleških ladij v sredo. Od 200 židov v Hebronu je 45 ubitih, 70 težko ranjenih, ostale pa so spravili v policijsko vojašnico, katero brani 13 angleških študentov, ki so se prostovoljno stavili na razpolago.

London, 26. avg. (Tel. »Slov.«) Po uradnem angleškem poročilu je bil iz Kaira poslan v Palestino še en bataljon pehote, eno letalo in oddelek tankov. Pripravljenih je pa še več ladij in matična ladja za letala.

Protest ameriškega poslanca

Newyork, 26. avg. (Tel. »Slov.«) Ameriški poslanec Celler je poslal washingtonski vladi protest, v katerem se sklicuje na to, da je bilo v Hebronu ubitih 12 Američanov, ter navaja dalje, da so **ameriški židje investirali v Palestini na stotine milijonov dolarjev,** ker je angleška vlada dala zagotovilo, da bo žide ščitila. Celler zahteva, da pošljejo Združene države v Palestino križarko »Ralley«, ki se nahaja sedaj v evropskih vodah, in zahteva tudi diplomatično akcijo pri angleških kolonijalnih oblastih.

In ameriške vlade

London, 26. avg. (Tel. »Slov.«) General Dawes je prišel danes zvečer v Foreign Office in izročil tam verbalno noto ameriške vlade, v kateri ameriška vlada na podlagi poročil svojih konzularnih zastopnikov v Palestini izreka pričakovanje, da bo angleška vlada v svrho, da se izogne nastopu Amerike, skrbela za to, da bodo vsi Američani in njihovo imetje v Palestini po potrebi zavarovani.

Konec turnirja

NIEMZOWITSCH I., II. IN III. NAGRDO SI DELITA SPIELMANN IN CAPABLANCA, IV. IMA RUBINSTEIN, V., VI. in VII. SI DELE VIDMAR, EUWE IN BECKER.

Praga, 26. avg. (Tel. »Slov.«) Na današnjem kolu šahovskega turnirja v Karlovih varih je dosegel I. nagrado 20.000 Kč Aron **Niemcovič** s 15 točkami, ker je v zadnji igri premagal **Tartakowerja.** Njegov konkurent **Spielmann** je v igri proti **Mattisonuu** že skoro dosegel zmago, vendar zmagovite igre ni mogel nadaljevati in se je moral zadovoljiti z remis. **Capablanca** je premagal **Maroczyja.** In tako si delita **II.** in **III. nagrado** Capablanca v znesku 14.000 in **Spielmann** v znesku 10.000 Kč. Oba sta dosegla po 14 in pol točk. **Rubinstein-Euwe** remis. **Rubinstein** je dosegel IV. nagrado v znesku 8000 Kč. Dr. **Vidmar-Grünfeld remis. Treybal-Thomas remis. Marshall-Colle remis. Becker** je premagal **Bogoljubova in Canal Menšikovo. Sämisch-Gilg remis. Yates** je premagal **Johnerja. Euwe, Becker in dr. Vidmar,** vsak z 12 točkami, si delijo **V., VI., in VII. nagrado** po 6000, 5000 in 4000 Kč. **Bogoljubov** je z 11 in pol točkami **dobil VIII.** nagrado 3000 Kč. Ostali igralci pa si sledijo tako-le: Grünfeld 11, Mattison, Canal 10 in pol, Colle 10, Maroczy, Tartakower, Sämisch, Yates 9 in pol, Johner, Marshall 9, Gilg 8, Thomas 6, Menšikova 3.

Aljehin je izjavil, da je Niemcovič zmago pošteno zaslužil.

Kaj je novega

Koledar

Torek, 27. avgusta: Jožef Kalasancij, Antuza; Gerhard, škof. — Ob 21.02: zadnji krajec; po Herschlu: spremenljivo.

Začetek šolskega pouka

Prosvetni šef sporoča: Ministrstvo prosvete je odločilo (O. N. br. 65.102-23. avg.), da se letos pouk na osnovnih in meščanskih šolah prične s 16. septembrom. Na srednjih šolah in učiteljiščih se vrši vpisovanje in sprejemni izpiti v dneh 11., 12. in 13. sept., pouk na se prične 16. sept.

*

Državna realka v Ljubljani. Vpisovanje v 1. razred se vrši 11 septembra od 9—12 (tudi za repetente). Vpisovanje dosedanjih učencev ostalih razredov 12. septembra ob 10 v razredih. Vpisovanje učencev iz drugih zavodov 13. septembra od 10—11 v ravnateljevi pisarni. Otvoritvena služba božja bo 14. septembra. Redni pouk se prične v ponedeljek 16. septembra. Termini privatnih in razrednih izpitov pa ostanejo neizpremenjeni. — Ravnateljstvo.

Na moškem in ženskem učiteljišču bo sprejem v I. letnik 11. septembra, v II., III. in IV. letnik 12. septembra, v 2. do 4. razred vadnice 13. septembra, vsakokrat od 9 do 12. Sv. maša bo 14. sept. ob 8 v cerkvi Srca Jezusovega. Začetek rednega pouka bo dne 16. septembra. Ponavljalni in zrelostni izpiti pa se vrše po preje določenem redu.

Mariborske šole.

Na drž. gimanziji ostanejo dosedanji vpisi v veljavi. Napovedani izpiti se izvrše v določenih terminih. Končno vpisovanje novodošlih dijakov se vrši 11. in 12. septembra Vpis dosedanjih dijakov na tem zavodu bo 13. sept. od 9 do 10. Dne 14. sept. ureditev razredov in objava urnikov v vseh razredih ob 8. Otvoritvena služba božja dne 15. septembra. Redni pouk dne 16. septembra.

Državna trgovska akademija. Vpis dosedanjih in novih učencev dne 2. in 3. septembra od 9 do 12 ter 15. septembra od 15 do 18. Redni pouk dne 7. sept. ob 8.

Državno moško učiteljišče: I. razred vadnice, vpis 28. avgusta ob 10, vpis v II., III., in IV. razred vadnice dne 13. septembra od 9 do 12.

Državno žensko učiteljišče: vpis in sprejem učenk dne 11., 12., 13. septembra. Pouk dne 16. septembra ob 8. Kandidatke za prvi razred v sredo, 11. septembra ob 8. Vpis v vse letnike dne 12. in 13. septembra od 8 do 11. Vpis v vadnico 13. septembra od 8 do 12. Dne 15. septembra sv. maša, 16. septembra začetek rednega pouka.

Državna realka: vpis 11. in 12. septembra za nove učence, dne 13. septembra za dosedanje učence v zavodu. Otvoritvena služba božja v nedeljo, dne 15. septembra, redni pouk dne 16. septembra ob 8.

Zavod šolskih sester: Vpis 2. septembra od 8 do 12.

Meščanske šole: Služba božja dne 15. sept., redni pouk dne 16. septembra.

Volitve v okrajne cestne odbore

Maribor, 26. avgusta 1929.

Za volitve v okrajne cestne odbore kot naslednike okrajnih zastopov je vladalo po vseh občinah izredno veliko zanimanje. Ker je bilo po več občin združenih v en volivni okoliš, so odborniki večjih občin skušali dobiti večino za svojega lokalnega kandidata. Drugi vzrok, da je bilo za te volitve tako veliko zanimanje pa je pripisovati dejstvu, da že dolgo ni bilo nobenih volitev in ker je zanimanje, kdo bo vodil okrajni cestni odbor iz gospodarskih ozirov zelo veliko. Radi tega je agitacija od moža do moža, od občine do občine bila nepričakovano velika. Kakor rečeno, so prevladovali pri izbiri kandidatov z malimi izjemami samo gospodarsko-lokalni oziri. Udeležba volivnih upravičencev je znašala skoro v vseh občinah 100%. Sicer so se pa vršile volitve povsod mirno.

Mariborski okraj.

V mestu Maribor so bili izvoljeni: Dr. Veble Andrej, Žebot Franjo, Murko Vid, dr. Strmšek Pavel in Roglič Drago.

V Kamnici: Hauptman Stanko, župan v Rošpohu.

V Lajtersbergu: Janžekovič Ivan, veleposestnik v Lajterbergu.

Na Pobrežju: Pšeničnik Anton, železničar iz Pobrežja.

Na Teznu: Habjanič Leopold, upravitelj Betnave.

V Hočah: Kolman Josip, župan iz Slivnice.

Pri Sv. Petru pri Mariboru: Kostanjšek Janko, trgovec od Sv. Martina pri Vurbergu.

Pri Gornji Sv. Kunogti: Šerbinek Ivan, vinogradni posestnik in bivši oblastni poslanec iz Vrtič.

Pri Sv. Lovrencu na Pohorju: Glaser Viktor iz Smolnika.

V Selnici ob Dravi: Hernah Martin, župan.

V Št. Ilju v Slov. goricah: Thaler Franjo, veleposestnik.

V Račah: Kirbiš Ivan, bivši narodni poslanec.

Pri Sv. Jakobu v Slov. goricah: Rošker Anton, posestnik v Zgor. dolu.

V Limbušu: Robič Srečko.

V Studencih pri Mariboru: Kaloh Alojz, župan.

Ko bo oblastni odbor imenoval še tri člane v okrajni cestni odbor, se bo ta sestal k prvi seji in si izvolil načelnika in podnačelnika.

Ostali okraji.

Muče: Plaznik Jakob. — Šmarje (okolica): Turk Ivan. — Polzela: Lenka Franc. — Ptuj (mesto): Brenčič Miha. — Slov. Gradec: Serajnik Ivan. — Ljutomer: Rajh Jakob. — Ptuj (okolica): Čeh Jurij. — Gor. Radgona: Zemlič Jakob. — Rogaška Slatina: Plemenitaš Josip. — Šmartno ob Paki: Steblovnik Martin. — Križevci (Prekmurje): Džuban Josip. — Št. Janž na Vinski gori: Kroflič Marko. — Stoperce: Filipič Leopold. — Dravograd: Preglau Simon. — Draškovci (Medjimurje): Balant Franjo. — Mozirje: Štrucl Franc. — Ponikva ob južni železnici: Zličar Franc. — Gomilsko: Orožen Franc. — Št. Janž pri Dravogradu: Bart Josip. — Mihalovci: Petovar Lovro. — Slovenska Bistrica: Dr. Pučnik. — Loče pri Poljčanah: Košir Anton. — Ptujska gora: Kubricht Karl. — Konjice (okolica): Ing. Sturm Rado. — Rogatec: Bauman Emanuel. — Sv. Benedikt v Slov. gor.: Zupe Franc. — Sv. Peter na Medvedjem selu: Ivan Anderlič. — Ribnica na Pohorju: Luka Deržečnik. — Žiče pri Konjicah: Anton Mernik. — Lehen: Franc Hribernik. — Pameče: Miha Brezovnik. — Sv. Ilj pod Turjakom: Jakob Jaš. — Vuzenica: Alojz Peruš. — Kaplja: Franc Wraber. — Prevalje: Franc Lukovnik — Šoštanj (okolica): Baltazar Deberšek. — Velenje: Josip Zdemšič. — Zgornja Polskava: Leopold Frešer. — Sv. Lenart v Slov. goricah: Franc Lorber. — Laporje: Karl Kaukler.

Nesreče na cesti

Zagorje ob Savi, 26. avgusta.

Dva kolesarja, fantič in deklič, menda gori na Izlakah doma — trdila sta, da sta bila gori zjutraj pri sv. maši — sta se v nedeljo dopoldne pripeljala mimo far. cerkve po klancu pred Cimermanom. Na vrhu klanca ali kje že prej sta pa kolesi zamenjala. Pa je bila deklica tako nervozna na moškem kolesu, da jo je klanec zmagal, zavora je bila brez vpliva in kolo se je zaletelo v hišo pod klancem s tako silo, da je okno stanovanja g. Rudija Drolca skočilo s tečajev, se na tleh razbilo, razbilo se je tudi kolo, razbila se je skoro dekličeva glava, da je njena posestnica bila skoro četrt ure brez zavesti in ni vedela, kaj se okoli nje godi. Usmiljenim ljudem se je posrečilo z mrzlimi obkladki jo spraviti zopet k zavesti.

Skoro na istem mestu je par ur pozneje — okoli pol 2 popoldne — zadela kap starčka Franceta Dolinška iz Podkraja, očeta rudniškega uradnika g. Dolinška. Mož je obležal na cesti; dobri ljudje so ga naložili na voz, zapeljali v senco, kjer je bil previden s sv. zakramenti. Nato so ga odpeljali na njegov dom v Podkraj.

Motocikelj povzročil smrtno nesrečo

Ves Vič z Glincami in Rožno dolino je pod vtsom grozne nesreče, ki se je pripetila v nedeljo popoldne. Nesrečna gospa Podržajeva iz Ljubljane je postala žrtev neprevidne vožnje z motorjem.

Zakonca Podržaj iz Ljubljane, stanujoča na Zrinjskega cesti št. 5, sta se v nedeljo popoldne vračala z Dobrove nazaj v Ljubljano. Veselo se razgovarjajoč o tem in onem sta mirnodušno korakala svojo pot skozi Vič in niti malo nista slutila pred seboj — smrti. — Bilo je okoli pol dveh popoldne, ko sta korakala po desni strani Tržaške ceste prav tam, kjer je postajališče mestnega avtobusnega prometa, to je pri cerkvi sv. Antona. Gospa Marija Podržaj, noseč v eni roki dežnik in taško, naenkrat začuje za seboj hupo in ropot bližajočega se motornega kolesa, ki je vozilo proti Ljubljani. Prijela je torej svojega moža za roko z namenom ogniti se motorju na desni obcestni hodnik ravno pri hiši g. Kodele. Mož pa, ki je videl, da motor precej desno vozi in da je že čisto blizu, je smatral to ženino namero za nepotrebno, češ saj se bo kolo umaknilo. Cukal je ženo nazaj, dočim je ona še vedno silila, da se umakneta na desno. Ko sta se tako nekaj trenutkov prerivala, izgubljajoč prisotnost duha, sta spravila v popolno konfuznost tudi vozača, potnika tvrdke »Singer« g. Gostinčarja. Motor je s strašnim sunkom podrl ubogo ženo na tla, jo pomandral, dvakrat prekopicnil in zavozil preko nje tik ob tam stoječi lipi na hodnik. Vozač in njegova spremljevalka, ki jo je vozil zadaj na motorju, sta ostala popolnoma nepoškodovana, kakor tudi motor. Gospa Podržajeva pa se je še malo dvignila, a se takoj zgrudila nazaj. Strašni udarci, ki jih je dobila v glavo, so se javljali v velikih krvavih podpludbah, iz ust in nosa pa je vrela kri, znak smrtonosnih notranjih poškodb. Na mesto nesreče so pritekle neke ravno zraven se nahajajoče ženice, ki so prenesle smrtnonevarno poškodovano na drugo stran ceste k hiši ključavničarja g. Stermenskija. Položili so jo v zadnjih zdihljajih se nahajajočo gospo Podržajevo na tla, podloživši ji pod glavo blazino. Brž je nekdo skočil v župnišče s poročilom o grozni nesreči. Z namenom dati ponesrečenko v sveto poslednje olje se je takoj podal na mesto nesreče pater dr. Ploj, a je bila gospa že mrtva. Obveščena je bila takoj tudi viška policijska stražnica, ki je telefonirala po rešilni avto v Ljubljano. Mnogoštevilno občinstvo se je s pomilovanjem oziralo na nesrečnega moža g. Podržaja, ki je bled in nem zrl pred seboj na tleh v krvi ležečo ženo. Ležala je znak povsem mirno, roke ob sebi, velika vzboklina na desni strani glave je pričala o najhujšem udarcu, usta, spodnji del lic in vrat pa je oblivala kri. Prihitela sta dva stražnika, eden je povabil motociklista na stražnico k zaslišavanju, drugi pa je zastražil ponesrečenko. Prišel je rešilni avto, ki pa se je povrnil nazaj prazen, ker je gospa poškodbam že podlegla. Nato je bila klicana komisija, ki je prispela na kraj nesreče ob treh. Tvorili so jo policijski zdravnik dr. Avramovič, dežurni uradnik in stražnik. Zdravnik je konstatiral smrt in odredil, da se truplo nesrečno preminule gospe Podržajeve prepelje v mrtvašnico na Vič, nakar se je komisija odstranila. Gosp. Podržaj se je podal na policijo, truplo pa so prepeljali v mrtvašnico.

Zopet vlom na ljubljanskem polju

Ljubljana, 26. avgusta.

V noči od nedelje na ponedeljek je bil izvršen v bufet gospe Ane Trotovšek ob cesti k pokopališču pri Sv. Križu ponovno skrajno predrzen vlom. V ta bufet so vdrli vlomilci že v noči od 24. na 25. julija t. l. in odnesli raznega blaga v skupni vrednosti nad 3000 Din. Točno mesec dni pozneje, t. j. od 25. na 26. t. m. pa so se vlomilci drugič spravili nad bufet in lastnici ponovno povzročili občutno škodo.

Zobozdravnik
DR. RODOSCHEGG
zopet ordinira.

Dr. Tone Jamar
ne ordinira do konca tega meseca.

Danes zjutraj je prihitela na stanovanje Trotovškove v Bohoričevo ulico št. 14 vsa zasopljena neka mlekarica iz Tomačevega in povedala, da ji je naročil gosp, Sever, oskrbnik »Janeževe« hiše Med hmeljniki, naj sporoči gospej Trotovšekovi, da je bilo ponoči vlomljeno v njen bufet. Vsa prestrašena je Trotovškova obvestila o vlomu policijo ter se nemudoma odpravila s svojo hčerko k Sv. Križu. V bufetu jo je čakalo zelo neprijetno presenečenje. V leseni steni bufeta, na severni strani, je zevala velika odprtina, skozi katero je vlomilec zlezel v bufet. Zanimivo je, da si je napravil zločinec pot v notranjost bufeta baš na tistem mestu, kakór prvikrat, kar vzbuja domnevo, da je bil storilec v prvem in drugem slučaju isti.

Vlomilec je v bufetu zelo energično gospodaril. Premetal in premaknil je vse, kjer je slutil, da bi utegnil najti kaj denarja. Očividno ni računal s tem, da lastnica jemlje vsak večer izkupiček s seboj. Ker ni bilo gotovine, se je nepridiprav spravil nad blago. Vlomil je v malo točilnico, kjer stoji ledenična naprava, in pobral ven okoli 25 steklenic piva, ki so bile na ledu. Iz soda si je natočil takisto večjo količino vina, najbrž v posodo, ki jo je imel s seboj. Pobasal je tudi vse boljše slaščice, ki jih je našel v stekleni omari na pultu, dalje steklenico pelinkovca in nekaj žganja. Steklenice z brinjevcem, ki je stala na pultu tako rekoč pri rokah, se tat ni dotaknil. Očividno mu te vrste žganje ne diši... Končno je snel s stene še uro in zavil vse skupaj v namizne prte. Svetil si je s svečami, ki jih je našel na pultu. Da bi ne opozoril odsev luči slučajno koga mimoidočega, je zaslonil gorečo svečo z desko ter jo obrnil tako, da je zakrivala luč proti odprtini v steni. Namizne prte je vlomilec pobral tudi pri prvem vlomu. To pot je zlasti intenzivno iskal steklenice s pivom ter razmetal in razvlekel vse zaboje, kjer pa je našel le prazne steklenice.

V prvih jutranjih urah sta se odpravila na lice mesta policijska agenta gg. Podobnik s psom in Močan. Policijski pes je sledil zločinca proti kozolcem, ki stoje v smeri proti Ljubljani. Tam je našel g. Podobnik neke karte, ki tudi potekajo iz bufeta. Po prvem vlomu je šla sled za vlomilcem proti gozdičku ob Savski cesti onkraj Semrajčeve gostilne. Pol. agent g. Močan je raziskoval teren okoli bufeta in našel pod nekim kostanjem, nekoliko korakov ob barake, prazno steklenico od piva in lopato, ki je tudi last Trotovškove. Iz tega se da sklepati, da je na tem mestu stražil vlomilčev tovariš, pripravljen, da z lopato prežene eventuelno nevarnost. Najbrž pa ga je žejalo, zato mu je privoščil vlomilec, ki je »delal« v bufetu, steklenico piva »na račun«. Na poti, ki vodi preko polja proti kemični tovarni, je detektiv našel pet komadov sladkorčkov. Izkazalo se je, da so iz bufeta.

Po prvem vlomu je postala lastnica skrajno pozorna in je dala nadzorovati bufet tudi ponoči.

V soboto ponoči je prenočeval v bufetu sin ge. Trotovškove. Okoli polnoči je pričel njegov pes močno lajati in mlademu Trotovšku se je zdelo, da čuje okoli bufeta neko stopicanje in pritajen pogovor. Tudi v nedeljo ponoči je fant šel in pazno premotril vso okolico bufeta. Ker ni opazil nič sumljivega, je odšel domov. Nekoliko ur pozneje pa so tatovi vdrli v bufet.

Trotovškova trpi to pot okoli 1300 Din škode Zavarovana je proti vlomu za 20.000 Din. Po prvem vlomu ji je zavarovalnica priznava 1200 Din zavarovalnine. Upati je, da bo po spretnem zasledovanju obeh detektivov kmalu uspelo drzne vlomilce razkrinkati. Prebivalcev okoli Sv. Križa in po bližnjih vaseh se je polotil spričo tega ponovnega vloma opravičen strah pred takim nenapovedanimi obiski.

Pozor! Pozor!
vinski sladki mošt
prvovrstni — se toči v kavarni in gostilni
»LEON«, Kolodvorska ul. 29, Ljubljana.

Knut Hamsun:

Strah

Nekaj svojih otroških let sem preživel pri svojem stricu, pastorju v Nordlandu. To je bila za mene težka doba: veliko dela, veliko batin in redko ali nikoli kake ure igranja ali zabave. Ker me je stric tako trdo držal, je bilo moje edino veselje, če sem se mogel skriti, da sem bil sam. Ako sem imel le eno uro časa, sem šel v gozd ali pa sem šel na pokopališče in se sprehajal med križi in nagrobnimi kamni, sanjaril, premišljeval in se sam seboj naglas pogovarjal.

Na griču, poleg morskega toka Glimma, čigar šumenje se je glasilo noč in dan, je stala cerkev in pokopališče. Cerkev je bila lesena in pokopališče je bilo brez zelenja in grobovi brez cvetlic. Toda tam ob zidu pa so rastle najlepše maline, ki so dobivale hrano iz mastne zemlje in mrtvecev. Poznal sem vsak grob in videl sem, kako so se nekdaj novi nagrobni spomeniki pričeli nagibati in se v eni viharnih noči porušili.

V tem prostoru je bilo vse mirno, samo včasih se je slišal šelest ostre trave, kadar sem hodil po njej do pasu, in pa petelin na zvoniku, kadar ga je obračal veter. Tedaj je zaškripalo in zacvililo, ko da se je to železo z drugimi železnimi zobmi močno trlo.

Kadar sem dobil grobarja pri delu, sva se razgovarjala in ko je naletel na kako človeško kost, mi je dejal, naj se obrnem proč. Pa jaz sem poznal kraj, kjer so bili celi kupi človeških kosti v neki votlini in tja sem se hodil igrat in sestavljal iz njih različne podobe.

Nekega dne sem našel človeški zob. Bil je prednji, zelo močan zob in bel, da se je kar svetil. Brez nadaljnjega sem ga vtaknil v žep. Hotel sem izpiliti iz njega kako figuro, ki bi jo vdelal v svojo leseno rezbarijo, ki sem jo ravno tedaj delal.

Bilo je jeseni in kmalu se je stemnilo. Marsikaj sem še imel opraviti, predno sem se mogel spraviti v poselski sobi nad svoj zob. Tedaj je ravno vzhajal polmesec. V poselski sobi ni bilo luči in bil sem tudi popolnoma sam. Nisem si upal prižgati sam svetiljke, dokler niso prišli hlapci, a popolnoma mi je zadostovala svetloba, ki je prihajala iz luknje v vraticah peči, ako sem dobro naložil na ogenj. Zato sem šel v šupo po les.

Tu je bilo popolnoma temno.

Ko sem tipal za lesom, sem začutil lahek udarec po glavi ko z enim samim prstom. Naglo sem se obrnil, a bilo ni nikogar. Udaril sem z roko okoli sebe, pa nisem ničesar začutil.

Vprašal sem, ali je kdo je tu, pa tudi nisem dobil nobenega odgovora.

Ker sem bil razoglav, sem otipal glavo, kjer me je udarilo in v svoji roki sem začutil nekaj ledenomrzlega tako, da sem jo takoj odmaknil. To pa je vendar čudno, sem si mislil, in zopet sem potipal za glavo — onega mrzlega ni bilo več.

Mislil sem si, kaj je neki moglo biti mrzlega, ki mi je padlo od stropa na glavo? Vzel sem naročaj drv in šel sem zopet v poselsko sobo, zakuril in čakal, kdaj bo zagorelo in mi svetilo skozi odprtino vratic.

Iz žepa sem vzel zob in pilo.

Tu je potrkalo na okno.

Pogledal sem. Pred oknom, z obrazom pritisnjenim na steklo, je stal nek mož. Bil mi je tuj in vendar sem poznal vse ljudi daleč naokrog. Imel je polno, rdečo brado, rdečo, volneno samoveznico krog vratu in čepico na glavi. Pozneje sem se spomnil, na kar tedaj nisem prišel: kako neki sem mogel v temi videti njegov obraz s tako jasnostjo in razločnostjo in še to na taki strani hiše, kamor tudi mesec ni sijal? Videl sem obraz s strahotno jasnostjo, bil je bled, malone bel in njegove oči so strmele naravnost v me.

Prešla je minuta.

Tedaj se je pričel mož smejati.

Bil je to neslišen, popolnoma miren smeh; njegova usta so se široko odprla, oči so strmele kot prej, mož pa se je smejal.

Kar sem držal v roki, mi je izpadlo in ledena groza me je pretresla od temena do pet. V ogromni ustni votlini smejočega se obraza pred oknom sem naenkrat zapazil črno luknjo v vrsti zob — manjkal je zob!

Sedel sem in gledal v strahu pred se. Zopet je prešla minuta. Na njegovem obrazu so se jele pojavljati barve. Postal je močno zelen in na to močno rdeč, a smeh je ostal. Nisem izgubil zavesti, vse sem zapazil krog sebe; ogenj je svetil dokaj močno in metal mal, svetel sij skozi odprtino celo do nasprotne stene, kjer je bila naslonjena lestva. Tudi sem slišal iz sosednje sobe tiktakanje stenske ure. Tako jasno sem vse videl, da sem celo opazil da je bila čepica moža pred oknom črne, obledele barve, in, da je imela zeleno barvan rob.

Tedaj se je mož za oknom pričel pogrezati, prav polagoma, vedno bolj, tako da je bil slednjič z glavo pod oknom, in nisem ga več videl. Bil sem na vso moč prestrašen in pričel sem se tresti. Na tleh sem stikal za zobom, pri tem pa si nisem upal pogleda obrniti proč od okna, če se ne bi mož morda zopet povrnil.

Ko sem našel zob, sem ga hotel nesti takoj zopet na pokopališče, a nisem imel poguma. Še vedno sem sedel sam v sobi in kar nisem se upal ganiti. Z dvorišča sem zaslišal korake in menil sem, da je dekla, ki hodi v svojih coklah, pa nisem se upal je poklicati in tako je šla dalje. Zopet je prešla cela večnost. Ogenj v peči je že ugašal, a za me se ni kazala nikaka rešitev.

Tu sem stisnil zobe in se dvignil. Odprl sem vrata in šel po rakovo iz poselske sobe, vedno nepremično zroč na okno, kjer je bil stal mož. Ko sem prišel na dvorišče, sem stekel proti hlevu, da bi naprosil enega izmed hlapcev, da me spremi na pokopališče.

V hlevu pa ni bilo nobenega hlapca.

Sedaj pod prostim nebom, sem postal pogumnejši in sklenil sem, da se sam podam na pokopališče. Na ta način mi ni bilo treba nikomur zaupati moje prikazni in tudi stric me gotovo ne bo dobil radi tega v svoje roke.

Tako sem šel sam proti griču. Zob sem imel zavit v robec.

Gori na pokopališkem vhodu sem se ustavil — tu naprej mi je zmanjkalo poguma. Razen šumenja morskega toka je bilo vse tiho. Vhod na pokopališče je bil samo obok brez vrat. Poln strahu sem se naslonil na eno stran oboka, in previdno sem pogledal skozi odprtino, da bi videl, ali se morem podati dalje.

Naenkrat sem se zgrudil na kolena.

Nekoliko dalje nasproti vhodu, tam notri med grobovi, je stal moj mož s čepico na glavi. Zopet je imel bled obraz obrnjen proti meni, obenem pa je kazal z roko naprej po pokopališču.

Spoznal sem to kot ukaz, pa se nisem upal iti dalje. Dolgo sem ležal in strmel v moža, ga prosil, toda on je ostal nepremičen in tih.

Tu se je zgodilo nekaj, kar me je zopet opogumilo: slišal sem enega izmed hlapcev, kako je močno zaposlen hodil in žvižgal okoli hleva. Ta življenjski znak krog mene je povzročil, da sem se dvignil. In tedaj se je mož pričel prav počasi oddaljevati, ni hodil, nego je oddrsel preko grobov kazoč venomer dalje. Stopil sem skozi vhod. Mož me je pa vabil dalje. Šel sem nekaj korakov in se potem ustavil: nisem mogel več. S tresočo roko sem prijel beli zob ter ga vrgel na vso moč na pokopališče. V tem trenutku se je obrnila železna palica na cerkvenem stolpu in njen oster kovinski vrisk mi je šel skozi kosti in mozeg. Skočil sem skozi vhod in po hribu navzdol proti domu. Ko sem prišel v kuhinjo, so mi rekli, da imam obraz bel ko sneg...

Sedaj je poteklo že mnogo let, a še vedno se spominjam vseh podrobnosti. Še vidim samega sebe na kolenih pred pokopališkim vhodom in še vidim rdečebradega moža.

Kakšne starosti je bil mož, ne morem niti približno reči. Mogel je biti star dvajset pa tudi štirideset let. Ker ni bilo zadnjič, da sem ga videl sem tudi pozneje večkrat razmišljal o tem, pa še

Napačne trditve o natakarjih

Iz natakarskih krogov smo prejeli: Na gostilničarskem kongresu v Belgradu so padle od strani nekaterih delegatov trditve, da imajo hotelski, kavarniški in gostilniški uslužbenci naravnost idealno lahek posel, da so v zdravstvenem oziru na dobrem, radi česar naj se zanje določi najdaljši dotovni čas, ki je mogoč po zakonu.

Kdor bi se pa hotel nekoliko bližje seznaniti s položajem gostilniškega, hotelskega in kavarniškega osebja, bi se mu nudila nad vse žalostna slika. To osebje je dejansko zaposleno od 16 do 18 ur dnevno. Svoje delo mora opravljati v prostorih, ki so vse prej kakor zračni. Če opravlja uslužbenec boljše mesto, ima pa naravnost velikanske obveznosti. »Plačilni« n. pr. morajo plačevati gogospodarju 1% odškodnine za inventar, ki se pobije ali izgubi. Na ta način morajo garantirati za predmete, za katere sploh ne vedo, če so v hiši. Poleg tega morajo vlagati visoke kavcije.

Redki so časi, ko more imeti gostilniško, kavarniško in hotelsko osebje malenkosten oddih. Navadno ga ni. Radi tega niso zdravstvene razmere tako izvrstne, kakor trdi poročevalec na kongresu. Naj le vprašajo po statistiki obolenj na Okrožnem uradu. V njej bodo našli, da je zelo velik odstotek teh uslužbencev v stalnem bolniškem staležu in sicer za revmatizmom, pljučnim katarjem ali pa tuberkulozo.

Kdor hoče biti pravičen, bo moral priznati, da se mora posvečati temu osebju največja zaščitna skrb. Radi tega so tudi popolnoma opravičene zahteve, ki so jih soglasno sprejeli hotelski, kavarniški in gositlniški uslužbenci na svojem izredno dobro obiskanem sestanku dne 22. avgusta. Resolucija se glasi:

1. Vsled velike nezaposlenosti v hotelskih, kavarniških in gostilniških obratih se mora delovni čas pomožnega osebja urediti tako, da traja 8 ur dnevno. Kjer so obrati odprti 16 ali še več ur dnevno, naj se vpeljeta dve oziroma tri izmene osebja.

2. V smislu zakona o zaščiti delavcev §§ 17, 18, 19 in 20 naj se zaposlitev mladoletnih in ženskih delovnih moči zabrani.

3. Pomožnemu osebju, zaposlenem v omenjenih podjetjih, naj se zasigura tedensko vsaj 36 ur nepretrganega počitka.

Pobegli ženin

Ljubljana, 24. avgusta.

V sobo dežurnega uradnika na policiji je stopilo plaho, neokretno dekle in povprašalo, če je prišlo prav .

»Kaj bi pa radi?«

»Ženina!«

Uradnik se je nasmehnil: »Veste, pri nas nismo posredovalnica za ženitovanja!«

»Vem, že vem, policija ste. Ampak ženina mi samo vi lahko najdete, mojega pravega, izbranega, tistega, ki mi je pobegnil.«

»No, to je druga pesem; povejte, kako je bilo. Najprej pa vaše osebne podatke.«

Uradnik je pisal: ime, priimek, ime očeta, matere, od te še deviško ime, starost, rojstni dan in letnico, rojstni kraj in pristojno občino. Potem se mu je ustavilo pero:

»Ste samska?«

»Uh, uh,« dekletu so oči zalile solze, »seveda sem, ko mi je ženin ušel!«

»Katoliška?«

»Katoliška, katoliška, saj sem se hotela na katoliški način poročiti z njim!«

Nato je prišla na dan čudna storija o zapuščeni nevesti in pobeglem ženinu.

Nekje v vasi na spodnjem Posavju, že blizu premogovnih revirjev je služila za deklo debelušna Marjetka, malo že bolj v letih, »okoli osemindvajsetih«, kot je sama pravila. Prav mlada res ni bila, zato pa je imela nekaj prihrankov, toliko, kot jih nobena 18 letna ne premore. »Če kdo pride,« je računala po tihem, »me vsaj brez beliča ne bo našel!«

Res je prišel, korajžen dečko je bil, veliko je znal povedati, Ljubljano je poznal kot malokateri in pihati na srce je znal, ah, Marjetki je še danes hudo, kadar se spomni, kako ji je vedel Lojze iz Ljubljane in takrat delavec na vaški žagi gladko govoriti. Kmalu sta bila zmenjena, da se vzameta.

Pa taka reč! Lojze je potreboval denar in »šparkasa«, kamor je baje pisal, mu nikakor ni hotela poslati denarja. Marjetka je vse to sveto verjela in se ni dala mnogo prositi, pa je Lojzu posodila, zdaj za fantovščino, zdaj za to reč, zdaj za ono, saj potem. »ko se bosta vzela«, potem bo vse tako skupno. Marjetka si je že napravila bališ, še na oklice je bilo treba iti. Lojz se je branil. »Čakaj malo! Bom vsaj pošten gvant dobil iz Ljubljane!«

Marjetka je svojemu ženinu kupila še lep »gvant«. Potem sta se zglasila na župnem uradu in prosila, naj ju »vržejo« raz leco. »Enkrat za trikrat!« je prosila Marjetka. »Eh, saj lahko počakava!« je menil Lojze preudarno. »Bo bolj držalo, če nas tri nedelje okličete!« In smehljajoči gospod župnik se je malo namuznil, zapisal po Lojzetovi želji in določil dneve izpraševanja.

Vse je šlo, kot namazano. »Gladko se bo izteklo!« si je mislila Marjetka in odpovedala mimogrede še službo, poiskala stanovanje ter vse potrebno uredila za svoje prihodnje zakonsko življenje. Lojz pa je ta čas popival po vaških krčmah in hodil k Marjetki po »kovače«.

»Naj pije, zdaj, ko je še fant!« se je tolažila srečna nevesta. »Potem ne bo, bom že poskrbela.«

Minili so trije tedni in opravljeni so bili vsi trije oklici. Na dan svatbe je Marjetka povabila godce, pripravila pojedino in potrebno pijačo, bališ je bil v redu, svatje že zbrani in pripravljeni, da spremijo ženina in nevesto v cerkev.

»Kje je neki ženin?« sta se hudovali priči. »Saj ve, da ga čakamo!« Minula je ura, dve, tri, ženina ni bilo od nikoder. Nevesta se je skrila v kambrico in neutešno jokala. Svatje so pili pripravljeno vino in že dognali: »Pobegnil je! To je hudo!«

Res je bilo tako. Prišel je še znanec s postaje in povedal, da je videl zjutraj Lojza, ko je kupoval listek do Ljubljane.

Nevesta se je jokala, jokala vse do drugega jutra. Nato je šla še ona na postajo, se odpeljala v Ljubljano in naravnost na policijo.

Povedala je, kako je izdala vse prihranke za ženitev, kako je zalagala Lojza z denarjem in kako ji je ta obljubljal, da jo bo »za gvišno vzel«. Pa je tako strahopetno pobegnil.

Na policiji so ugotovili, da je to prav za prav goljufija, še prav nesramna goljufija, kar je naredil Lojz in so sklenili, da ga poiščejo in še njega povprašajo, kaj in kako s to ženitvijo.

Čez dva dni so Lojza že imeli. Nič korajžen ni bil, samo nekaj nesramnosti je imel še. Tako se je skušal zmazati:

»Kaj mi je pa dajala! Grozil ji nisem nič, vzel nič, ukradel nič. Kar mi je dala, mi je dala sama! Baba neumna je res mislila, da jo bom vzel. Ne, take že ne!«

Na policiji so porabili o stvari precej črnila in papirja, preden je zrastel velik protokol o tej ženitveni goljufiji. Potem je uradnik namignil stražniku, ta pa je odvedel Lojza na dvorišče in ga posadil v zeleni voz. Lojza so prepeljali na sodišče, kjer ga bodo sodili.

★ **Bolehajočim na želodčnem in ledvičnem kamnu ter kamnu v mehurju** kakor tudi ljudje, ki trpe na preobili tvorbi sečne kisline in protinskih napadih, morejo z uporabo naravne **»Franz-Josef«-grenčice** urediti delovanje črevesa. Možje z zdravniško prakso so se po dolgoletnih izkušnjah prepričali, da je **»Franc-Josef-voda«** zanesljivo in zelo milo učinkujoče salinično odvajalo, da se more priporočati tudi pri ranitvah v danki, kili in bolezenskem povečanju prostate. Dobiva se v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Krasne tlakove

(mozaične plošče) izdeluje

I. Gostinčar, cementarna

Pešata p. Dol. pri Ljubljani.

Osebne vesti

★ **Imenovan** je za politično-upravnega pripravnika pri okrajnem načelstvu v Pisarovini na Hrvatskem Ludvik Komel, diplomirani pravnik in računski uradnik finančnega ravn. v Ljubljani.

★ **Odlikovan** je z redom sv. Save 5. stopnje g. Fr. Kos, rač. uradnik pri upravi pošte in telegrafa, Sarajevo. (9116)

Druge vesti

★ **Občni zbor »Vzajemnosti«** za ljubljansko škofijo je v sredo, 28. avg. t. l. ob pol treh pop. v posvetovalnici Jugoslovanske tiskarne.

★ **Razdelitev razstave »Ljubljana v jeseni«**, ki se vrši od 31. avgusta do 9. septembra. V velikem paviljonu »E« bo skrbno prirejena, ponosna razstava izdelkov domače mizarske industrije in obrti in stanovanjske opreme sploh. Posamezne koje bodo okrašene z umotvori naših upodabljajočih umetnikov. Tu bo tudi razstava hišne industrije in obrtov. Pav. »F« bo obsegal razstavo raznih strojev. V pav. »G« bo prirejen kmetijski sejem (mleko in mlečni izdelki, vino, grozdje, med); dalje vrtnarska razstava ter razstava kmetijskih strojev in orodja, katere del bo tudi na prostem. V pav. »H.« bodo nameščeni industrijski in obrtniški izdelki. Pav. »I« bo vseboval razstavo društva »Zoo«. Razstavljene bodo žive vse živali, ki žive v prosti naravi naših krajev. Pav. »K« bo obsegal Zadružno razstavo, ki bo prva taka prireditev med nami. V pav. »L« bo urejen higijenski muzej. Ta razstava bo obsegala: Splošno higijeno, osebno higijeno, obrtno higijeno, socijalno higijeno, plemensko higijeno, šolsko higijeno. Vse te panoge higijene bodo podrobno in nazorno obdelane. To je v glavnem slika, ki bo ostala nespremenjena skozi vseh 10 dni. Zunaj na prostem pa se bodo slike skoro dnevno menjavale in dajale sejmišču vsak dan drugo lice.

★ **Porotne obravanave** pri ljubljanskem deželnem sodišču se bodo pričele, kot smo že poročali, 9. septembra Doslej so razpisane razprave med drugimi proti **Schlesingerju Antonu** radi hudodelstva goljufije, proti **Vovku Janezu**, radi hudodelstva uboja, proti **Stritar Gabrijeli** radi hudodestva detomora, proti **Jakopiča Martinu** radi hudodelstva posilstva, proti **Podržaju Antonu** radi hudodelstva umora ter proti **Grčarju Janezu** radi hudodelstva teške telesne poškodbe.

★ **Povratek ameriških izletnikov.** Jutri, 28. t. m. se bo vkrcala v Le Havre na znameniti brzoparnik francoske linije »Ile de France« (Otok Francije) skupina ameriških izletnikov, ki so v soboto zvečer odpotovali izpred pisarne francoske paroplovne družbe v Ljubljani, kjer so se dali skupno fotografirati. Uprava železnice jim je na prošnjo g. I. Krakerja, zastopnika družbe, tudi to pot postregla z direktnim vagonom 2. in 3. razreda do Pariza. Odpeljali so se polni zadovoljstva in najlepših spominov. Na ponovno svidenje! — V soboto, 24. t. m. je prispela v Ljubljano manjša skupna ameriških Slovencev na jesenske počitnice. Potovali so s francoskim brzoparnikom »France« (Francija), ki vozi redno na progi Havre-New-York in obratno. O prijetni, udobni vožnji so se izletniki zelo pohvalno zrazili. Obilo zabave in razvedrila na domači zemlji!

★ **Streljanje pod Šmarno goro.** Do vključno 2. septembra bosta 40. in 52. pešadijski polk vršila ostro streljanje blizu vasi Šmartno v smeri proti Šmarni gori. Ako bi elementarne nezgode v tem času ovirale streljanje, se bo streljanje vršilo tudi preko 2. septembra. Na to streljanje opozarjamo prebivalstvo pod Šmarno goro in izletnike, naj bodo previdni, da se preprečijo vse nesreče.

★ **Ciganske tolpe na Posavju.** Že nekoliko dni se klatijo po posavskih vaseh številne ciganske tolpe. Potujejo na vozovih, kriče in povzročajo zlasti pri otrocih mnogo strahu. Cigani imajo naravnost paničen strah pred orožniki, ki jih brez pardona preženo, kjerkoli se utaborijo. Zgovorne ciganke obiskujejo z otroci kmečke hiše, vsiljivo prosjačijo in ponujajo prerokovanje sreče iz kart. Ljudje se te ciganske nadlege nejevoljno otepajo, ker vedo, da za poljske pridelke in tudi ostalo zasebno lastnino niso cigani nikak »blagoslov«.

★ **Zagrebški hotel »Royal« prodan.** V soboto se je vršila v Zagrebu dražba hotela »Royal«, katerega lastnik je bil Milan Čanak. V zadnjem času je bilo vloženih proti Čanku več tožb, tako da je na podlagi sklepa »Stola sedmorice« prišel hotel na dražbo. Glavni upnik je bila Prva hrvatska štedionica. Hotel je na dražbi kupil zagrebški podjetnik Valentin Paunič za 4,255.000 Din.

★ **Žena ubila moža s sekiro.** Grozna družinska drama se je odigrala te dni v slavonski vasi Brodjancih pri Osijeku, kjer so našli mrtvega v postelji kmeta Stevana Birača. Birač se je pred leti priselil v Brodjance in se tam zaljubil v neko deklico, s katero je živel v konkubinatu. Birač je bil velik prepirljivec, nasilen, surov in vedno pripravljen za pretep. Kmalu je postal najbolj osovražen človek v vasi. Njegove nežnosti, ki jih je v začetku kazal do svoje ljubice, so kmalu ponehale in pričel jo je tepsti, da se je lahkomiselno dekle kmalu kesalo, zakaj ni ubogalo svojih staršev. Razen tega je morala še gladovati, kajti Birač je ves izkupiček žetve pognal za žganje. V tem je v mladi ženski zrastel strašen sklep. Neke noči je ubila v postelji svojega ljubimca s petimi udarci s sekiro. Komisija iz Osijeka pa je ugotovila, da je imel Birač razen ran s sekiro še druge rane. prizadejane z nožem, dočim je ubijalka trdila, da je moža ubila le s sekiro. V vsej hiši res niso našli okrvavljenega noža. Sklepajo, da je imela mlada ženska nekega pomočnika, ki je Birača najprej zaklal, nato pa ga je ženska obsekala s sekiro, vedoč, da bodo pri njej sodniki vpoštevali olajševalne okolnosti.

★ **Spreten ponarejevalec dvodinarskih novcev prijet.** Okrajno glavarstvo požeško pri Čačku v Srbiji je aretiralo 18 letnega ključavničarja Veselina Antonijevića, ki je veljal kot prav spreten delavec v svoji stroki. Ugotovljeno je bilo namreč, da je ponarejal dvodinarske novce. Osumljen je bil najprej, ker je zapravljal preko svoje mere. Oblasti so napravile pri njem hišno preiskavo in našle zelo spretno napravljen model za izdelavo denarja. Aretirani Velesinovič se izgovarja, da je šele pred nekaj dnevi pričel razpečavati ponarejene novce in da jih je le malo spravil v promet. O modelu pa je povedal, da ga je dobil od svojega mojstra, ki je umrl pred mesecem dni. Preiskava proti Veselinoviću se še nadaljuje.

★ **Drznost roparjev v Vojvodini.** Nedaleč od Subotice so pred dnevi izvršili maskirani roparji ponoči drzen roparski napad na neko hišo, povezali domačine in zahtevali 100.000 Din odkupnine. Roparjev je bilo okrog 10. Obkolili so ob 11 ponoči hišo, tako da nihče ni mogel iz nje pobegniti, niti klicati na pomoč. V hiši so našli posestnika Abela Sebeka, ki je s svojo ženo in dvema vnukoma spal v sobi. Roparji so začeli tepsti Sebeka in njegovo ženo, zahtevajoč, naj jim dasta denar. V trenutku, ko je Sebek hotel skočiti skozi okno, ga je neki ropar, ki je stražil pod oknom, udaril večkrat z debelo palico po glavi in ga težje ranil. Roparji so v sobi nato pričeli tepsti Sebeka s palicami in zahtevati od njega, da jim pokaže, kje ima skrit denar. Tudi Sebekova žena je hotela skočiti skozi okno, toda roparji so jo ujeli, zvezali in jo vrgli pod posteljo; enako tudi njenega moža. Nato so preiskali vse stanovanje in res se jim je posrečilo, da so našli v slamnjači 2500 Din in okoli 50 kosov srebrnega denarja. Pobrali so vso obleko v hiši in nekatere dragocenejše stvari, nato pa ob 1 ponoči pobegnili ter pustili v hiši zvezane Sebeka, njegovo ženo in njunega 14 letnega vnuka, ki so ga roparji tudi pretepli. Drugi 10 letni vnuk je ostal v postelji neopažen. Ko so roparji odšli, je poklical na pomoč sosede. Subotiška policija je uvedla preiskavo, težko ranjenega Sebeka in njegovo ženo pa so prepeljali v subotiško bolnišnico.

★ **Cerkveno oltarno sliko ali eno cerkev** poslika in popravi strokovni in umetniški katol. atelje »Ars sacra« za propagando cerkv. umetnosti samo za povrnitev režijskih stroškov na Slovenskem. Prijave na »Ars sacra«, Praga XII., Ameriška 10, Čehoslovaška. Poslati znamko za odgovor.

★ **Naše gobe.** Navodilo za spoznavanje užitnih in strupenih gob, spisal Ante Beg. Založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. Cena 50 Din. Knjiga obsega 75 barvanih slik po naravi in opis naših užitnih in strupenih gob. Knjiga nam odkriva veliko vrst užitnih gob in gliv, katerih do sedaj nismo poznali. Vsebuje tudi veliko receptov kako pripravimo gobe in glive za okusno jed, dalje kako gobe nabiramo, sušimo in konservramo. Za vsako kuharico, gospodinjo in nabiralca gob je ta knjiga velike važnosti in jo toplo priporočamo.

★ **Brezplačen učni tečaj** za šivanje, vezenje in krpanje priredi tvrdka Singer šivalni stroji d. d. v Ljubljani na obrtni šoli dnevno od 18 do 22.

Ljubljana

NOČNA SLUŽBA LEKARN.

Nočno službo imata drevi: Levstek, Resljeva cesta 1 in Bohinc, Rimska cesta 24.

*

⊙ **Stanovanjski odsek** je imel včeraj popoldne sejo, na kateri so se razčiščevale razne zadeve iz zadnjega časa glede raznih dodelitev stanovanj izven stanovanjskega odseka. Ker se je soglasen sklep stanovanjskega odseka glede »Rdeče hiše« spremenil v 15 slučajih, ker so se v zadnjem času dodeljevala stanovanja brez odseka in ker je g. župan po izjavi g. načelnika odseka Likozarja odseku zagrozil, da bo on (župan) prevzel dodelitev stanovanj v svoj delokrog, je član odseka Golmajer stavil predlog, naj se odsek zahvali za ta posel in naj kar sam g. župan dodeljuje strankam prazna stanovanja. Predlog je bil v odseku sprejet z večino glasov in tako pripada sedaj dodeljevanje stanovanj g. županu. S tem odpade večna prekljarija v odseku, dalje spreminjanje soglasnih odsekovih sklepov in oddajanja brez odseka. Odslej naj se vsi potrebni obračajo samo na g. župana. Odsek tudi ni včeraj razdeljeval stanovanj in tako so zaenkrat oddati sledeča stanovanja: tri dvosobna stanovanja s kopalnico za topničarsko vojašnico po letni najemnini 6700 Din in eno dvosobno istotam za 5700 Din; dve stanovanji po eno sobo za Bežigradom po 3375 in 3625 Din; eno stanovanje s tremi sobami na Sredini 8 za 11.225 Din; eno stanovanje dveh sob na Ahacljevi cesti za 6350 Din; eno trisobno stanovanje na Gradu za 4850 Din in dva stanovanjska prostora na Ižanski cesti po 800 Din letno.

⊙ **Delegati Fidaka na poti skozi Ljubljano.** Včeraj so potovali skozi Ljubljano z brzovlaki preko Rakeka in Jesenic delegati Fidaka, to je mednarodne organizacije rezervnih častnikov. Delegati so potovali na mednarodni kongres rezervnih častnikov, ki se vrši te dni v Belgradu. Na kolodvoru so pozdravili delegate zastopniki tukajšnjega Udruženja rezervnih častnikov.

⊙ **Himen.** Znana gostilničarka v Tavčarjevi ulici v Ljubljani, gdč. Anica Podboršek, se je poročila z gospodom Franjem Fritzom. Obilo sreče!

⊙ **Vpisovanje na uršulinskih šolah v Ljubljani** bo dne 2. in 3. septembra od 8 do 12 in sicer: za III. in IV. razred notranje meščanske šole, za I. in II. razred ženske realne gimnazije, za otroški vrtec (za dečke in deklice) in naknadno vpisovanje za vnanjo meščansko šolo.

⊙ **Državni konservatorij v Ljubljani.** Vpisovanje na konservatorij se vrši v ponedeljek 2. in torek 3. sept. vsakokrat od 9—12 dop. in 3—5 pop. v sobi št. 18 poslopja konservatorija v Gosposki ulici. Stari gojenci morajo predložiti lanske indekse in spričevala ter uradno prijavo, novi pa krstni list, zadnje spričevalo zavoda, katerega so obiskovali in uradno prijavo konservatorija. Ta se dobi pri šolskem slugi že kolkovana za ceno 8 Din. Redni sprejemni izpiti bodo 4. in 5. sept. dopoldne ob 10 in popoldne ob 0. Kdor se vpiše po 3. septembru, mora vplačati trikratno izpitno takso in prispevek za učila. Sicer znaša prispevek za učila 40 Din, izpitna taksa pa 30 Din. Vse podrobnosti v veži konservatorija.

⊙ **Šola Glasbene Matice v Ljubljani.** Vpisovanje se vrši 2., 3. in 4. sept. od 9—12 dop. in od 3—5 pop. v pisarni Glasbene Matice. Gojenci morajo priti k vpisovanju v spremstvu svojih staršev odnosno njihovih namestnikov ter naj predlože krstni list, zadnje šolsko spričevalo ter stanovski izkaz, ki se dobi v pisarni Glasbene Matice. Vpisnina znaša 40 Din, ukovina pa za klavir in gosli 78 Din, za solopetje 160 Din za teorijo in mladinsko petje 25 Din mesečno. Teorija in mladinsko petje poleg violine ali klavirja pa je ukovine prosta. Pouk orkestrskih instrumentov stane mesečno 90 Din. Podrobnosti v veži poslopja.

⊙ **Muzejska knjižnica in arhiv** bosta radi obsežnejših tehničnih predelav poslovala do 20. septembra t. l. samo v nujnejših primerih.

⊙ **Novo, moderno stanovanjsko hišo** so te dni pričeli graditi na Dunajski cesti na stavbnem prostoru Strojnih livaren in tovaren. Hišo, za katero kopljejo delavci sedaj temelj, gradi višji železniški inšpektor g. Viktor Klarman. V novem poslopju bo šest družinskih stanovanj s stremi sobami in vsemi pritiklinami. Hiša bo dvonadstropna. Pritličje bodo zavzemali trgovski lokali. Gradbena dela vrši stavbno podjetje Tönnies. Parcelo je kupil g. Klarman od Strojnih livaren in tovaren. Glasom pogodbe bo stavba dovršena sredi julija prihodnjega leta in bo stala okoli milijon dvesto tisoč dinarjev.

⊙ **Znižanje Vegove ulice.** V Vegovi ulici delavci mestne občine sedaj pridno kopljejo in odvažajo kamenje ter gramoz. Dokaj visoki klanec v tej ulici bodo namreč znižali za poldrug meter, tako da bo postala ta ulica popolnoma ravna in brez strmine. Vegovo ulico bodo regulirali po načrtih arh. prof. Plečnika, obenem z Emonsko cesto. Želeti bi bilo, da ob tej priliki mestna občina vendar enkrat uredi tudi mali park pred hišo Glasbene matice. Tudi vprašanje razvalin nekdanjega Knežjega dvorca čaka svoje rešitve. Zgodovinska vrednost teh razvalin gori ali doli — razvaline niso mestu v čast. To stavbišče mora biti ali zazidano ali spremenjeno v park. Na Valvazorjevem trgu nameravajo, kot smo že pisali, postaviti še letos spomenik v obliki piramide na čast Napoleonu.

---

vedno ne vem, kaj bi povedal, kar se tiče njegove starosti.

Še marsikateri večer in noč je mož zopet prišel. Pokazal se je, se smejal s svojimi široko odprtimi usti, v katerih je manjkal zob in je zginil. Med tem je zapadel sneg in nisem mogel iti več na pokopališče, da bi zakopal zob v zemljo. In mož je prihajal vedno in vedno, toda vedno v daljših presledkih, vso zimo. Moj strah, ki mi je ježil lase, je počasi pojemaval, toda vendar mi je močno zagrenil življenje, da, zagrenil čez mero. V teh dneh mi je bilo naravnost veselje, ko sem pomislil, da morem napraviti svojemu trpljenju konec, ako bi se vrgel v tok Glimme.

Pa prišla je pomlad in mož je popolnoma zginil. Popolnoma? Ne! Ne popolnoma, pač pa za celo poletje. V naslednji zimi se je zopet pojavil. Samo enkrat se je pokazal in potem ga ni bilo dolgo časa. Tri leta po mojem prvem srečanju z njim sem zapustil Nordland in odšel za leto dni. Ko sem se vrnil, sem bil že birman in, kot sem menil, že velik, odraščen mož. Nisem več stanoval pri svojem stricu, nego doma pri starših.

Nekega večera, bilo je jeseni, ko sem šel ravno spat, se mi je ulegla mrzla roka na čelo. Odprl sem oči in ugledal sem pred seboj moža. Sedel je na moji postelji in me gledal. Ležal pa nisem sam, nego z dvema skupaj, vendar nisem nikogar poklical. Ko sem začutil mrzel pritisk na svojem čelu, sem udaril z roko krog sebe in rekel: Ne, pojdi proč! Moji bratje in sestre so me spraševali iz svojih postelj, s kom da govorim.

Ko je mož sedel nekaj časa, se je pričel zibati z gornjim telesom sem in tja. Pri tem je postajal vedno večji in slednjič je segal malone do stropa in ker najbrž ni mogel iti več dalje, je vstal, se oddaljil z neslišnimi koraki od moje postelje, skozi sobo proti peči, kjer je izginil. Ves čas sem mu sledil s pogledom.

Še nikoli mi ni bil tako blizu kot tedaj in videl sem mu naravnost v obraz. Njegov pogled je bil prazen in ko ugasel, gledal je proti meni in obenem mimo mene in poševno skozi mene, daleč v drugi svet. Ni gibal z obrazom in ni se smejal. Ko sem mu odbil roko s svojega čela in rekel: Ne, pojdi proč! je potegnil počasi roko k sebi. Med vsemi temi minutami, ko je sedel na postelji, ni nikoli mežiknil z očmi.

Nekaj mesecev pozneje, ko je bila zopet zima in sem zopet odpotoval domov, sem bil nekaj časa pri trgovcu W., kateremu sem pomagal v trgovini in pisarni. Tu sem videl svojega moža zadnjikrat.

Nekega večera sem šel v svojo sobo, prižgal svetiljko in se slekel. Kot ponavadi sem hotel postaviti svoje čevlje pred vrata za služkinjo. Vzel sem čevlje in odprl vrata.

Tu je stal on v hodniku, tesno pred menoj, rdečebradi mož. Vedel sem, da so v sosednji sobi ljudje, zato se nisem prestrašil. Zamrmral sem. »Ali si že zopet tu?« Takoj nato je odprl mož svoja velika usta in se pričel smejati. To ni naredilo nobenega vtisa več na me, toda tedaj sem postal pozoren. Zob, ki je manjkal, je bil zopet tu.

Menda ga je kdo zakopal. Ali se je v teh letih razdrobil, morda spremenil v prah, se pomešal z drugim prahom, od katerega je bil prej ločen. Sam Bog ve!

Mož je zopet zaprl svoja usta med tem, ko sem stal še med vrati, se obrnil in šel po stopnjicah navzdol, kjer je globoko doli izginil.

Od tedaj ga nisem nikoli več videl in od tega je že mnogo let...

Ta mož, ta rdečebradi mož iz dežele smrti, mi je prizadejal s svojo nepopisno grozo, ki mi jo je prinesel v moji otroški dobi, veliko hudega. Od tedaj sem imel še prikazni, več čudovitih srečanj z neznanim — a ničesar me ni tako globoko prevzelo kot to.

In vendar mi ni to prizadelo samo zlo. Kajti ta prikazen je bila vzrok, da sem se navadil stisniti zobe in postiti trd. V svojem poznejšem življenju sem to semintja zelo dobro uporabil.

(Prevel J. K.)

⊙ **Iz policijske torbe.** Prijavljene so bile včeraj tri manjše tatvine v vrednosti od 140 do 500 Din. — V Vodmatu sta se stepla brata N., oba ključavničarja. V pretepu je bil eden od bratov znatno ranjen v obraz. — V policijske zapore so privedli od nedelje na ponedeljek šest oseb in sicer eno radi nedostojnega vedenja, enega berača, tri goljufije in enega postopača. Prijave navajajo štiri slučaje kaljenja nočnega miru, 2 prestopka avtomobilskih in 5 prestopkov cestnopolicijskih predpisov. Dva nesramneža sta ovadena, ker sta motila verske obrede v neki ljubljanski cerkvi.

⊙ **Trije podjetni Dalmatinci.** Zelo so se začudili trije bratje iz Dalmacije, ko so jih v Ljubljani prijeli detektivi in odgnali na policijo. Dalmatinci so namreč na Vrhniki izvršili veliko goljufijo. V petek jim je vodstvo Dukičevega kamnoloma na Verdu odpovedalo delo. Dalmatinci so sklenili, da se za to »Kranjcem« maščujejo. Stopili so do trgovca Kržana na Vrhniki in tam nakupili raznih čepic, nogavic, kravat in drugega galanterijskega blaga v vrednosti nad 2000 Din. Denarja niso imeli, zato pa so trgovcu dejali, da mu bodo plačevali v obrokih vsako soboto, naj kar reče vodstvu kamnoloma in to jim bo odtrgalo obroke. Trgovec se je takoj drugega dne v soboto obrnil na kamnolom, tam pa je izvedel, da so ti Dalmatinci že zapustili delo. Trgovec je prosil ljubljansko policijo, naj mu poišče goljufive Dalmatince. Včeraj zjutraj so jih v Ljubljani res prijeli. Blaga pri njih niso dobili veliko, razen čepic, ki so jih imeli na glavi, vse drugo pa so že poslali v Dalmacijo. Dalmatinci pa se niso udali kar tako, pričeli so namreč trditi, da oni sploh niso bili nikdar pri Kržanu, temveč neki drugi Dalmatinci. Toda Dalmatince je spoznal trgovec Kržan sam in jim niso nič pomagala njihova izvijanja. Moräli so v sodne zapore.

Maribor

□ **Občinski odbor v Kamnici** j[illegible] seji soglasno sklenil, da vloži pritožb[illegible]čitvi Felberjevega otoka in njega prikl[illegible]mestni občini Maribor. Kamničani utemeljujejo svoj protest s tem, da ne gre brez vednosti in predhodnega dogovora odcepiti tako važen del občinskega ozemlja in ga priklopiti k mestni občini, ki niti ne meji na otok. Kamničani trdijo, da niso imeli namena naložiti kake izvanredne doklade na dohodke mestnega kopališča na Felberjevem otoku.

□ **Mariborski katol. akad. klub. »Panonija«** sklicuje svoj članski sestanek na sredo 28. t. m. ob 3 popoldne v pritličju, Koroška c. št. 1. — Odbor.

□ **Kako dolgo potrebuje brzojav z otoka in mesta Rab v Maribor.** Prijatelj lista nam poroča, da je dne 14. avgusta popoldne ob dveh oddal na Rabu brzojav za svojo soprogo v Maribor, Glavni trg 16. Ta brzojavka je dospela še le 17. avgusta v roke naslovljenke. Kje neki tiči ta napaka. V očigled dejstvu, da je na Rabu preko 1000 inozemcev, bi bilo želeti, da poštna uprava take tehnične nedostatke odpravi.

□ **Izlet na Ptujsko goro.** Prosvetna društva frančiškanske župnije so imela zadnjo nedeljo krasno uspeli romarski izlet na Ptujsko goro. Udeležencev je bilo nad 700. Razun cerkvene dopoldanske in popoldanske službe božje se je vršilo tudi prosvetno zborovanje kot jubilejna prireditev papeževe zlate sv. maše z občnim zborom in izvolitvijo novega centralnega odbora prosvetnih društev frančiškanske župnije. Izvoljen je bil stari odbor, ki je že z letošnjim delom pokazal, da je bil vreden ponovne izvolitve.

□ **Gostovanje »Omladine« v Slivnici pri Mariboru.** Dramatski odsek kat. Omladine priredi v nedeljo 2. sept. ob treh v Društvenem domu v Slivnici gledališko zelo poučljivo predstavo: »Spoštuj očeta«, v treh dejanjih. Med odmori igra društveni tamburaški zbor. Pred igro bo tudi deklamacija in govor o potrebi izobrazbe. Vsi Slivničani se prosijo, da se v prav obilnem številu udeležijo tega prvega nastopa Omladine.

□ **Smrtna kosa.** V Radvanju pri Mariboru je včeraj umrl ugledni posestnik in občinski svetnik Franc Šunko. Pogreb bo v sredo, dne 28. avgusta ob 5 popoldne v Radvanju.

□ **1. drž. dekl. meščanska šola v Mariboru,** Miklošičeva ulica. Dne 29. t. m. ob 8 se začno razredni in drugi izpiti. Vpisovanje novih in dosedanjih učenk bo 30. in 31. t. m. od 8 do 12. **V 1. razred ne sprejema šola zunanjih učenk razen onih, kojih starši dokažejo, da imajo stalno službo v mestu pa ne morejo tu dobiti stanovanja.** Revne učenke dobe v šoli potrebne učne knjige brezplačno, ravnotako toplo kosilo, kadar ostajajo čez poldan v šoli. Dne 2. sept. ob pol 9 bo otvoritvena služba božja, 3. sept. pričetek pouka. Podrobnosti so razvidne iz razglasa v zavodu. — Ravnateljstvo.

□ **Javna zahvala.** Zadnjo nedeljo so prosvetna društva frančiškanske župnije priredila romarski izlet na Ptujsko goro, ki se je vsestransko prav dobro obnesel v splošno zadovoljstvo udeležencev. K temu je veliko pripomoglo krasno vreme, zanimiv in raznovrstni spored ter cerkvena govornika, ki sta s toliko vnemo vernike navduševala k čaščenju in posnemanju Brezmadežne. Zato se centralni odbor iskreno zahvaljuje obema govornikoma, kakor tudi železniški upravi, ki je šla izletnikom v vsakem oziru na roko ter gorskemu g. župniku za izredno naklonjenost.

□ **Živahen občni zbor podružnice kmetijske družbe.** V vinarski in sadjarski šoli v Krčevini se je v nedeljo, 25. avgusta vršil občni zbor podružnice Kmetijske družbe za Slovenijo. Udeležilo se ga je okoli 90 članov. Zborovanje je vodil načelnik g. profesor Majcen. Za podružnične delegate na občnem zboru centrale so bili izvoljeni z 47, oziroma 48 glasovi: Majcen Gabrijel, Velker Ivan, Gselman Josip in Žebot Franjo. Opozicija je ostala v manjšini z 36 glasovi. Nato se je vršilo predavanje inž. Mohorčiča. Udeležba bi bila še večja, a je večina članov bila zadržana po okoliških občinah pri volitvi okrajnega cestnega odbora.

□ **Pri Sv. Križu nad Mariborom** je bil v nedeljo, 25. avgusta odlikovan daleč na okoli znani rodoljub in dolgoletni župan Filip Galunder z zlato kolajno za državljanske zasluge. Kraljevsko odlikovanje mu je v domači hiši v navzočnosti občinskega odbora in predstavnikov okraja, cerkve in šole pripel okrajni načelnik vladni svetnik dr. Marko Ipavic. Odličnemu narodnemu, gospodarskemu in kulturnemu delavcu na naši severni meji k zaslužnemu odlikovanju iskreno čestitamo!

□ **Nesrečna usoda družine.** Iz Podgorice v Črni gori je dobil g. Jakob Kirndl, upokojeni preglednik finančne kontrole, stanujoč v Slovenski ulici štev. 36 brzojavko, da je bil njegov sin Makso, ki je služil kot pripravnik finančne kontrole v Tuzi pri Podgorici, ubit dne 21. avgusta na albanski meji. Kakor brzojavlja očetu upravnik obmejne policije v Podgorici, so ubili Maksa albanski komitaši, ko je vršil svojo službo na meji. Makso je bil star 21 let in je stopil v finančno službo dne 1. septembra 1928. Po poklicu je bil Makso izučen ključavničar. Izučil se je obrti v Kamniku, kjer je bil oče 3 leta starešina oddelka. Bil je edini sin. Kirndlova žena je umrla 17. maja 1927, a hčerka 26. aprila 1928. Tako je ostala očetu Jakobu samo še 12 letna hčerka Emica. K vsem tem nesrečam, pa je g. Kirndl dobil še odpoved stanovanja. Težko prizadeti rodbini, osobito očetu naše sožalje!

„To je zategadelj",

povdarja gospa Mica, „ker je otročje perilo slabo oprano. Od zapranega perila dobi ubogi otročiček srbeče izpuščaje. Vporabljaj samo RADION in ne bo se ti več kaj takega pripetilo. Otročje perilo pere in razkužuje obenem, le

Schicht ov RADION

□ **Mariborska porota:** Za letošnje mariborsko jesensko porotno zasedanje, katero se prične 16. septembra, sta dosedaj razpisana sledeča slučaja: Josip Meiseler radi tatvine in France Pukšič radi umora.

□ **Stavila sta** v nedeljo, 25. t. m. opoldne v neki gostilni na Ruški cesti v Mariboru 55 letni strojevodja Meglič in mladič Perko, kdo da bo poprej preplaval Dravo. V Dravo sta skočila obadva naenkrat. Perko je plaval naravnost k Dabringerjevi gostilni, kjer je tudi stopil iz vode, Meglič pa je prišel do srede Drave, ta ga je potegnila proti državnemu mostu, kjer so mu pričujoči priskočili na pomoč ter ga spravili iz vode ven, nakar se je tudi on podal v gostilno Dabringerjevo. Oba sta znana dobra plavača. Perko je plaval nazaj na desni breg, Meglič je hotel plavati za njim, toda navzoči ga niso pustili in zato je čakal v gostilni, dokler mu niso prinesli njegove obleke.

□ **Pri borzi dela** v Mariboru dobijo delo: 12 viničarjev, 6 železostrugarjev, 4 majerji, 4 mizarji, 2 strojna ključavničarja, (samostojna delavca) 1 kamnosek, 2 stavbena ključavničarja, 2 slaščičarja, 4 sodarji; 1 kolar, 1 tapetnik, 2 podkovska kovača, 1 kovač za orodje, 12 soboslikarjev, 6 trgovskih potnikov, 2 žagarja, več vajencev, (kleparske, usnjarske, mizarske, pekarske in kovaške obrti) in tudi 10 dekel, 2 kuharici k orožnikom, 18 kuharic, 38 služkinj, 2 sobarici, 2 vzgojiteljici, 30 kuharic za Švico, 1 otroška vrtnarica, 3 šivilje za obleko. 2 podnatakarici, 1 natakarica, 2 postrežnici, 1 boljša gospodinja, 5 šiviljskih vajenk in 1 varuška.

Celje

⚒ **Blagoslovitev orlovskega doma in prapora.** Orlovski odsek v Vojniku praznuje v nedeljo, 1. septembra čisto posebno slavnost. Bo to praznik zmage orlovske misli v prostrani vojniški župniji ter praznik uspehov, ki jih more roditi v prid ljudski vzgoji le žilavo delo v orlovski organizaciji. Vojniška posojilnica je v polnem razumevanju poslanstva orlovstva zgradila v Vojniku lep dom, in ga bo po blagoslovitvi v nedeljo izročila vojniškemu orlovstvu v upravo in vporabo. Odsek sam pa si je nabavil nov lep prapor, ki bo ta dan zaplapolal nad glavami sedaj še maloštevilne, a zato tem vzornejše vojniške orlovske družine. Vojniškega orlovskega praznika se bodo v velikem številu udeležile tudi sosedne orlovske družine. Prireditev je celodnevna in priporočamo zlasti Celjanom, da že zjutraj pohite v prijazni Vojnik in so priče slovesnostim blagoslovitve prapora in Orlovskega doma.

⚒ **Potočka zijavka.** Dne 20. avgusta je obiskal »Potočko zijavko« v Solčavi, kjer koplje g. prof. Srečko Brodar prahistorične ostanke medveda in človeške artefakte, dr. Bayer, direktor arheološkega instituta na Dunaju, v družbi neke dame, geologinje istotako na Dunaju. Silno sta bila zavzeta nad krasoto zijavke in množino raznih artefaktov (šil, pšic itd.). Najdišče je eno najbogatejših v Evropi in bo zahtevalo pozornosti in podpore najširše javnosti, predvsem naše kr. vlade (Slovenske oblasti itak prispevajo po svojih močeh.) — Okostja pračloveka se še ni posrečilo odkriti. Gotovo pa krije Potočka zijavka še silno interesantne artefakte človeka. Po izjavi prof. Bayerja bi trebalo milijon dinarjev. Neposredno ob zijavki bi bilo treba postaviti stanovanje za približno 50 delavcev, s katerih pomočjo bi še-le bilo mogoče odkriti ta prazgodovinska čuda. — Med kopom, ki je trajal od 2. julija do 23. avgusta, je najdišče obiskalo več profesorjev in znanstvenikov zijavko. Med drugimi so prišli prof. Stante, Rojšek, dr. Ambrožič iz Belgrada (kralj. osebni zdravnik), predsednik celjskega okrožnega sodišča dvorni svetnik dr. Kotnik s soprogo itd. Izmed duhovništva je pokazal mnogo zanimanja g. p. Ladislav Hazemali iz Ptuja. Želeti bi bilo, da posveti javnost poslej več pozornosti Potočki zijavki, ki bo vsekakor tudi silen prispevek za popularizacijo slovenskega imena v svetu.

⚒ **Vpisovanje gojencev v šolo Glasbene matice v Celju** se vrši dne 1. septembra t. l. ves dan v pisarni Glasbene matice v Celju, Slomškov trg 10-I, soba štev. 1. Sprejemajo se gojenci in gojenke od 7. leta starosti dalje. Za informacije in pojasnila glede vseh podrobnosti, tako glede ukovine, preizkušnje sposobnosti posam. začetnikov itd., naj se vpraša istotako v omenjeni pisarni.

⚒ **Iz celjske bolnišnice.** Včeraj so pripeljali semkaj težko poškodovanega 10 letnega Karla Krajnika, posestniškega sina iz Brezna pri Vitanju. Na nepojasnjen način mu je mlatilni stroj, ko je stroj stal, zlomil desno roko v nadlehti. — Dne 24. t. m. je umrla v bolnišnici 58 letna Žnider Terezija, prevžtkarica iz Virovca na Roginski gorici.

Dopisi

BOROVNICA.

Anonimnemu dopisniku iz Borovnice sporočam v pomirjenje sledeče: Ko smo iskali svoječasno opazovalce za vodo, se ni oglasil nihče, tudi dopisnik ne; vsa služba se je organizirala iz Bistre, ki ima nadzorovati 4 štacije. Želo bi bili hvaležni dopisniku, da se javi pri podpisanem, da mu odvzame vsaj del opazovanja in če ima toliko časa, lahko lovi na vsake 4 ure vse pritoke Borovniščice; mi jih bomo pa še le tedaj, ko pokaže Borovniščica pozitivno reakcijo. V tolažbo dopisniku pa lahko povem, da vse 4 štacije lovijo vodo že od 14. t. m. naprej točno vsake 4 ure po noči in po dnevi in da je dosedaj reakcija od Vrhnike do Jezera popolnoma negativna. Prosim za to reč pozitivnega dela in bolj stvarne kritike. Takoj pa, ko se javi anonimni dopisnik, dobi štacijo Borovnice v oskrbo, da se prepriča, da je težje delo kot kritika. — Dr. Zupan.

Trbovlje

Smrtna kosa. V juliju in avgustu so umrli: Franc Logar, posestnik in gostilničar v Hrastniku; Josip Kraner, vpok. paznik, Marija Ravnihar, zasebnica; Terezija Šušteršič, žena rudarja; Anton Volker, posestnik in gostilničar; Ivan Jazbinšek, rudar v Hrastniku; Alojz Medvešek, strojevodja; Juro Maruševec rudar; Lovro Cestnik, elektrikar; Uršula Brodnik, posestnica in gostilničarka; Aleksander Kramer, vpokojenec.

Poroke v juliju in avgustu: Vladimir Medvešek, železn. uradnik, z Marijo Muhovič, poštna uradnica; Ciril Romih, rudar, s Terezijo Šoklič, zasebnico; Albin Cestnik, posestnik, z Marijo Brečko, posestnico; Alojz Zupan, ind. delovodja, z Uršulo Petrič, zasebnico; Andrej Strašček, mizar, z Ano Belencicz, zaseb.; Franc Senčar, rudar, z Zofijo Razboršek, zasebnico; Karl Per, posestnik, z Anico Božič, zasebnico; Franc Kralj, rudar, z Jožefo Bola, delavko; Ivan Hren, zidar, z Jožefo Vresk, delavko; Franc Lindič, rudar, z Antonijo Janežič, zasebnico; Jože Miglič, rudar, z Frančiško Ocepek, delavko.

Ptuj

Glasbena matica v Ptuju. Vpisovanje se vrši dne 2. in 3. septembra, obakrat od 9 do 12 in od 15 do 17. Ako bo dovolj priglašenih za solopetje, se angažira v to svrho učna moč iz Maribora. — Ravnateljstvo.

Ljutomer

Na glasbeni šoli v Ljutomeru se vrši vpisovanje učencev 1. in 2. septembra od 8 do 12 dop. v glasbeni sobi. Poučevalo se bo: klavir, gosli, čelo, klarinet, mladinsko petje in teorija. Podrobnosti na oglasni deski.

Poizvedovanja

Srebrna zapestnica z monogramom A. S. se je našla. Dobi se Kolodvorska ul. 35-II.

Sport

NEDELJSKI SPORTNI DOGODKI.

V nedeljo je L. N. P. s pokalnimi tekmami v korist poškodbenega fonda otvoril jesensko sezono. Vsi favoriti so odnesli zmage, le srečanje Svobode, novega prvorazrednega kluba, z Jadranom je končalo z delnim presenečenjem. Nikdo ni pričakoval tako visoke zmage Svobode. Doseženi so bili naslednji rezultati: Hermes:Krakovo s 4:2, Slovan: Natakar 6:0, Ilirija:Reka 12:0, Svoboda:Jadran 5:0. Mladinski pokal so si zopet osvojili juniorji Ilirije z zmago 3:2 nad juniorji Maribora. Utešno darilo je dobila Reka, ki je premagala Slovan s 5:4.

Ljubljanska reprezentanca je v Gradcu doživela precej občuten poraz s 6:1. Zagrebška Concordia je sodelovala s svojim nogometnim moštvom tudi na proslavi K. A. C. in odnesla zmago s 3:1.

MEDNARODNI LAHKOATLETSKI MEETING V CELOVCU.

V nedeljo, 25. t. m. se je vršil ob priliki dvajsetletnice obstoja celovškega atletskega kluba mednarodni meeting, katerega so se udeležili poleg atletov domačega kluba, tudi atleti ljubljanske Ilirije, zagrebške Concordije, dunajskega W. A. Fa, Gradca in Leobena. Meeting se je vršil brezhibno pod vodstvom zastopnika avstrijske lahkoatletske zveze z Dunaja g. M. D. Albala.

Rezultati so naslednji:

Tek na 100 m: 1. Haderer (K. A. C.) 11.2. — 2. Pavšič (Ilirija) 11.3. — Stepišnik (Ilirija) 11.4.

Metanje diska: 1. Janausch (W. A. C.) 41.30. — 2. Dr. Narančič (Concordija, Zagreb) 40.70. — 3. Dr. Schwarz (S. V. Leoben) 34.60.

Tek na 1500 m: 1. Leban (K. A. C.) 4:17. — 2. Sussitti A. (K. A. C.) 4:20.8. — 3. Predanič (Concordija) 4:27.5.

Skok v daljavo: 1. Haderer (K. A. C.) 6.30 m (nov koroški rekord). — 2. Režek (Ilirija) 6.20. — 3. Stepišnik (Ilirija) 6.07.

Metanje krogle: 1. Dr. Narančič (Concordia) 13.44 m. — 2. Janausch (W. A. C.) 13.40 m. — 3. Dr. Schwarz (S. V. Leoben) 11.785 m.

Tek na 5 km: 1. Šporn (Ilirija) 17:20.4. — 2. Sussitti (K. A. C.) 17:45. — 3. Predanič (Concordija) 18:19.

Štafeta 4 × 100 m: 1. K. A. C. 45.3 (nov koroški rekord). — 2. Ilirija 45.5 (postava: Režek, Outrata, Pavšič, Stepišnik), Ilirija je tekla bolje, le vsled slabe predaje je izgubila prvo mesto.

Sportni dogodki

Angležinja Gilhead je hotela **preplavati** Kanal, pa je morala po šesturnem napornem boju odnehati. — Dunajčanka Tourgond je preplavala Vrbsko jezero po dolžini v 9:01.30, Holandka Leibbrand Ženevsko jezero od Lausanne do Ženeve (60 km) v 35:30. Dalje: Američanka **Garatti 100 m prosto 1:09.8,** Američanka **Mac Kim 440 y prosto 5:47.4** (doslej M. Norelius 5:51.4), Norvežanka **Etorges 200 m prosto 2:31.5, 15 letni Finec Di-itinen 100 m 1:06.7** (finski rekord), Barany v Stockholmu 200 m 2:22.8, Taris 100 m 1:02.2 (fr. r.), Godartova 100 m 1:17.8: priznan je **nemški rekord Küppersa 100 m hrbtno 1:10.8.** Štiri japonske plavalke v starosti 13 do 17 let so prišle tekmovat v Ameriko; omenimo 100 m 1:23.6, 200 m 3:12.6. — **»Turnir šestih narodov«** v vodni igri z žogo itd. v Budimpešti se je zaključil z **zmago Ogrske;** sledijo po vrsti Belgija, Švedska, Nemčija, Francija, Anglija; l. 1931 se bo turnir vršil v Parizu. Učinkovita je bila zmaga Ogrov nad Francozi 10:6 in nad Nemci 7:1. V teku tekem so plavali **Ogri 4×200 m v 9:35.6,** Nemci v 9:50.2.

Nemški **bokser** Schmeling je ugriznil v kislo jabolko (kakor beremo) in se bo boril najprvo s Phil Scottom. — De Kuh je zvrnil Cooka v 8. rundi z k. o. na tla.

Nemec Gitel, težka srednja teža, je z **levico potegnil 87.5 kg.**

Njegov rojak Prenn je sicer premagal Boussusa, a je bil premagan od Brugnona. Po **francoskem** zgledu imenujejo sedaj tudi Angleži svoja **dva** izborna igralca **tenisa** Austrina in Gregoryja »musketirja«. V zadnjem boju proti Husterju **Austin ni** uspel. V **Porečah** na Koroškem je **Avstrija premagala** Ogrsko 5:3, v **Mariboru** mariborčani **graške** bančne uradnike. — **Jugoslovanske prvenstvene tekme** se bodo vršile od 28. t. m. do 1. **septembra** v Zagrebu. — Koželuhovega Karla vabijo **tako** Amerikanci kot Angleži, naj trenira njih teniški naraščaj; se še ni odločil.

Srdit je moral biti končni boj za **svetovno kolesarsko prvenstvo v cestnem dirkanju;** šlo je na 200 km, pri Zürichu. O hudem boju nam govorijo številke: **Belgijec Ronsse 6:48:05.4,** Luksenburžan Frantz 6:48:05.6, Italijan Binda 6:48:05.8; pri tako veliki razdalji so odločile desetinke sekund! Še sedmi je dosegel čas 6:48:06.8. Med amaterji je zmagal Italijan Bertalozzi v 7:20:36.2.

Še par **nogometnih tekem:** V borbi za Srednjeevropski pokal Vienna : Slavija 3 : 2. Rapid je premagal Nicholsona 5 : 0, Wacker je zmagal v Kluju 1 : 0, v Debrecinu proti Bocskayn 3 : 2, v Vel. Varadu proti Törekyes 2 : 1, Bologna proti Uruguayu 1 : 0, Torino v Buenos Aires 2 : 1, Ferenczvaros prav tam tudi 2 : 1. Admira je izvojevala v 10. svojem potovalnem boju najlepšo zmago proti močnemu danskemu Boldklubbenu 6 : 1, a se je borila proti kombiniranemu moštvu v Koebenhavnu samo 4 : 4. — **Rusi** so zelo napredovali; igrali so na Finskem 7 iger (seveda samo proti »delavskim« klubom, ki so pa tudi močni), so vseh 7 iger dobili in so dosegli razmerje goalov 59 : 3!

NEMŠKI DESETOBOJNIK WEISS.

Pri nemških prvenstvenih lahkoatletskih tekmah v Breslavu je dosegel zmagovalec Weiss sledeče uspehe: 100 m 11.1, skok na daljavo 6.72, krogla 122.36, skok v višino 1.72, 400 m 50.6, 110 m lese 15.5, diskos 37.01, skok ob palici 3.10, kopje 53.62, 1500 m 4:52.8. Po mednarodno običajnem ocenjevanju bi bil dosegel Weiss več kot 7000 točk, bi stal torej že prav v prvih vrstah.

RUSKE TEKME V LAHKI ATLETIKI.

Mesti Leningrad in Moskva sta priredila lahkoatletske tekme. Prvi dan je bilo navzočih 35.000 gledavcev, drugi dan 50.000 Uspehi so bili prav dobri, zboljšanih je bilo šest ruskih rekordov. 100 m je pretekel Kornienko v 10.9, 200 m Pušnij v 22.7, 400 m Gromov v 49.8, 800 m Denizov v 1:58.7 itd. V tekmah žensk je omeniti zlasti skok na daljavo 5.43 m.

PLAVALNA ZVEZA KANALA.

»Kanal« je danes geslo vseh plavačev in plavalk na dolge razdalje. Pisali smo, da cele desetorice čakajo na ugodno vreme za start preko vodne ceste med Francijo in Anglijo. Ni jih posebno mnogo, ki se jim je doslej to prečkanje posrečilo. In prav to najbolj vleče. Tako zelo je polagoma naraslo število »Kanalcev«, da so ustanovili sedaj posebno »Plavalno zvezo Kanala«.

HOCKEY NA LEDU V LETU 1604.

Med kramo nekega trgovca s starinami so našli pred kratkim majhno sliko Breughela, znanega holanskega slikarja iz let 1564 do 1637. Podpis slikarja je iz leta 1604. Na sliki vidimo z ledom prevlečeno holandsko reko; divje race letajo po zraku, hreščeče vrane se zibljejo na golih vejah, mrzlo in sivo je nebo. Pestra množica se zabava na ledu; nekateri se zabavajo z metanjem lesene plošče z ročajem in železnim obročem (igra na ledu, ki je običajna zlasti tudi na Bavarskem), drugi pa igrajo hockey. Kriva palica in mala po ledu drseča žoga nam pričata o tem. Nedavno smo pisali o nogometu v Firenzi v 16. stoletju. Torej nič novega pod solncem.

BOG MU POMAGAJ.

Dunajski »Sport-Tagblatt« je židovski list in ščiti in zagovarja seveda žide, kolikor le more. Včasih je pa tudi njemu preveč in daje svojim pristašem in rojakom čarobne lekcije. Neki žid je bil pri nogometni tekmi kaznovan in je priznal, da je krivda na njegovi strani, zraven je pa rekel, da je bil zato kaznovan, ker je žid. Na to mu »Sp. T.« odgovori: »Če trpite na zasledovalni blaznosti, spadate v norišnico. Sami priznate, da niste imeli prav, pa pravite, da ste bili zato kaznovani, ker ste žid. Ko boste imeli svetel trenutek, boste pač sami uvideli, da so vaše trditve smešno nore.«

FRANCOZI IN KOZARČEK VINA.

Francozi so med najbolj zmernimi narodi na svetu in tudi med najbolj varčnimi. Ker je pa Francija prva dežela na svetu v pridelovanju vina, spada na mizo vsakega pravega Francoza majhna steklenica črnega vina. Več ne. Tudi v Amsterdamu so imeli olimpijski borci in njih spremstvo vino s seboj, 13.000 malih steklenic. A da jim ni bilo za alkohol in da je vino le običajni del obeda, nam priča dejstvo, da je vsa velika francoska olimpijska armada v vseh tednih tekem izpila le 8414 steklenic. Ostale steklenice so prodali in so dobili zanje 8650 frankov. Naložili so jih v olimpijski sklad!

Sveta življenje in vrvenje

Otok Santa Catalina, ki je bil Zeppelinu prvi znanilec ameriške obale. Otok leži nasproti Los Angeles. 35 km oddaljen od celine.

Lov na kite z modernimi sredstvi

Lov na kite se je razvil v 17. stoletju, ko so odkrili Spitzberge. Zaslužek je privabljal tedaj cela brodovja Holandcev, Angležev, Baskov in nemških Hanseatov proti obalam te polarne dežele ter spada ta doba med najsijajnejše v zgodovini kitolovstva. In vendar se niti ta doba ne more primerjati z velikanskim obratom, ki ga razvija kitolovstvo zadnjih 20 let v Južnem Ledenem morju.

Stara kitova lovišča na severu so bila že skrajno opešala, ko je v prvih letih tekočega

Ivan Jakob Berzelius, veliki švedski kemik, ki je odprl kemični vedi nova pota, je bil rojen 29. avgusta pred 150 leti.

stoletja voditelj nordenskiöldske južnopolarne ekspedicije C. A. Larsen odkril v tamkajšnjih vodah nova lovišča za kite. Ta lovišča se zde neizčrpna in postajajo tem obilnejša, čim bolj se širi lovski obrat. Stare kitolovske ladje so, čim so se pokazali kiti, spustile čolne v vodo, iz katerih so potem v to posebno izurjeni ribiči napadli kita s harpunami. Tak priprost lov je bil mogoč na severnega kita, ki je zelo len in počasen. Tudi so preje uporabili od kita le mast, ki so jo kuhali na obalnih postajah. Danes pa je kitolovstvo do viška razvita industrija.

Poleg lovskih ladij plovejo na lovišča orjaški parniki, kjer kuhajo mast kar na licu mesta in predelujejo tudi vse ostale dele morskega orjaka. Na čelu kitolovstva stoje Norvežani, ki imajo največje tostvarne obrate na svetu in svoja podjetja neprestsano izpopolnjujejo.

General Liman v. Sanders paša umrl.

Kitolovska ekspedicija v Južno Ledeno morje je danes zelo drago podjetje, posebno če vpoštevamo plavajoče obrate za predelavo kitovih surovin, posebno masti. Vsa dosedanja važna lovišča v Južnem Ledenem morju se nahajajo v angleškem vladarskem področju, tako da morajo podjetja za drag denar od Angležev kupovati dovoljenja, da smejo na obalah urediti postaje za kuhanje masti i. dr. Norvežani so zato prvi prešli k plovečim obratom za predelavo kitovih surovin kar na morju. S tako ladjo plove po več lovskih parnikov, ki imajo na sprednjem koncu topove, iz katerih streljajo na kite s harpunami, nato pa živali potegnejo na kuharsko ladjo. Na ta način se kitolovska podjetja izognejo vsaki odvisnosti od angleških vladarskih pravic; zato ta način vedno bolj prevladuje, tembolj ker ga pospešuje tudi vedno večji tehnični napredek.

Dne 10. t. m. je odplul proti jugu najnovejši norveški parnik za izkoriščanje kitovih surovin »Kosmos« z ostalimi parniki. Lov na kite v Južnem Ledenem morju se začne sicer šele meseca novembra in decembra ter traja potem do marca; toda pot je tako silno dolga, da se morajo kitolovska brodovja odpraviti na pot že meseca avgusta. — »Kosmos« ima 22.500 ton in je eden največjih tovornih parnikov na svetu. Celokupni krov je takorekoč ena sama ploskev, na katero z vijaki potegnejo kite, kar traja za posamezno žival 4—5 minut. Na krovu je prostora za štiri kite istočasno. Tu živalim izrežejo špeh, ki ga potem stope v spodnjih prostorih ladje, kjer predelajo tudi ostale dele živali. Z novimi pripravami se pridobiva ribje olje v zelo čistem stanju. — Prostori, kjer stoje stroji, so tako veliki, da bi mogla v njih stati štirinadstropna hiša. Parni stroj se kuri z oljem in je močan za 5000 konjskih sil. Dnevno morejo skuhati na »Kosmosu« 2500 sodov ribjega olja v vrednosti 250.000 norveških kron. Celotna enosezonska produkcija pa znaša 120.000 sodov v vrednosti 10 milijonov kron.

Le tako ogromna produkcija omogočuje velike lovske ekspedicije v južnopolarne predele, kajti stroški so velikanski in podjetje vedno tvegana stvar. »Kosmos« stane 5 milijonov norv. kron. Z njim plove 7 lovskih parnikov, od katerih je v prvi vrsti odvisen uspeh ekspedicije. Moštvo pri harpunskih topovih mora biti posebno izvežbano in je zato izvrstno plačano.

Tačas plove na kitolov v Južnem Ledenem morju 199 lovskih parnikov in 39 plovečih kuharskih obratov. V prejšnjih letih so ubili po 10.000 morskih nestvorov, topot bo pa moral biti plen še neprimerno večji. Kajti topot imajo kitolovci prvič s seboj tudi letala, ki imajo nalogo paziti na prihod kitov in obvestiti ladje. — Kakor nekoč morski predeli okolu Spitzbergov, tako je sedaj Južno Ledeno morje za Norvežane prava zlata jama, saj črpajo iz njega ribje olje v vrednosti nad sto milijonov norv. kron letno.

---

100 strel v sekundi

Meetorološki zavod britanskega zrakoplovnega urada je objavil statistiko o nevihtah l. 1928. Za podlago so mu služila poročila 3000 meteoroloških postaj. Po teh podatkih je bilo lani na vsem svetu 16 milijonov neviht, poprečno torej po 44.000 na dan. Ker se pa dogajajo nevihte samo neki del leta, prihaja dejansko še mnogo večje število neviht na posamezni dan. Nadaljna opazovanja so ugotovila, da udari na vsem svetu vsako uro 360.000 strel, tako da odpade na vsako sekundo 100 strel.

General Liman v. Sanders paša umrl

V Nemčiji je umrl nemški konjiški general in turški feldmaršal Liman v. Sanders paša. To ime živo spominja na bivšo tesno zvezo med Turki in Nemci in na dogodke svetovne vojne. Pokojni nemški general je l .1913., po turškem porazu v balkanski vojni, ko je že v zraku ležala svetovna vojna, preosnoval turško armado. Čim je Turčija vstopila v svetovno vojno, je Liman v. Landers prevzel vrhovno poveljstvo nad vojnimi silami na Galipoliju. Kakor znano, so bili vsi napori zaveznikov ob Dardanelah, da bi prišli v Carigrad in dobili tako za sovražnikovim hrbtom zvezo z Romunijo in Rusijo, zaman. To je vojno bistveno podaljšalo. Kasneje je prevzel Liman v. Sanders paša kot naslednik Djemal paše poveljstvo nad turškimi četami v Palestini, kjer pa nikakor ni bil tako srečen. V turški armadi se je že začenjal razkroj, Arabci so prehajali k zaveznikom. Ko so Angleži 19. sept. 1918 izvršili glavni napad, se niti ni razvila prava bitka; Angleži so bili še tisti dan v Nazaretu in Limanov generalni štab je bežal v Damask. Ko se je sklenilo premirje, se je Liman vrnil v Carigrad, kjer so ga z ostalimi nemškimi in avstrijskimi četami konfinirali na maloazijski obali. Ko se je kasneje po morju vračal v Nemčijo, so ga Angleži ujeli in ga šele čez več mesecev izpustili.

Vsak človek sto let star

Danes imamo že mnogostranske dokaze, da se poprečna doba človeškega življenja daljša v tisti meri, kakor se boljšajo zdravstvene razmere in kakor napreduje telesna kultura. Angleški zdravstveni komisar dr. Savage pa pravkar objavlja uspehe svojih tostvarnih raziskavanj, na podlagi katerih prihaja do zaključka, da je zelo blizu čas, ko bo

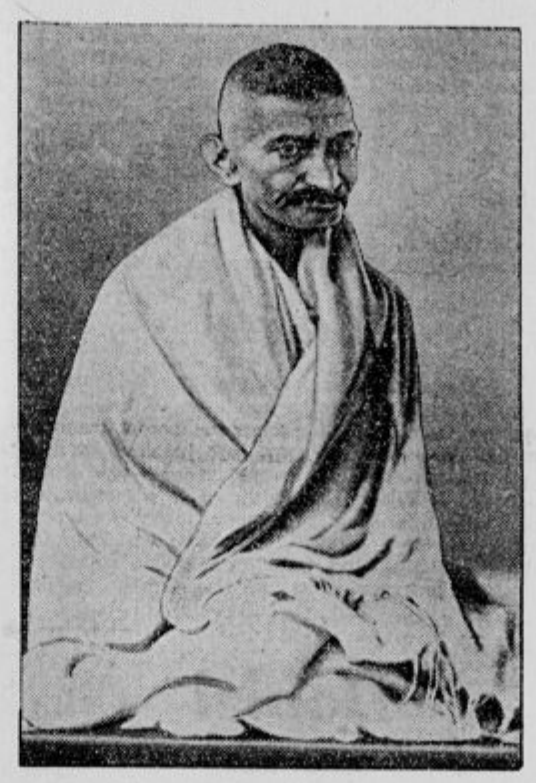

Mahatma Ghandi, vodja indijskega gibanja za narodno osvobojenje, je težko obolel. V zadnjem času je užival samo surovo hrano, si čimer si je pokvaril prebavila.

večji del ljudi dočakal sto let. In kar je pri tem glavno — ljudje bodo do te visoke starosti ohranili zdravje in čilost, ki je danes običajna v starosti med 50. in 60. letom. V dosego tega pa ne bo treba nobenih Voronovih in Steinachovih pomlajevalnih operacij, nobenih čudotvornih kapljic in zdravil, marveč le trezno, naravno življenje, prosto alkohola in drugih strupov ter razuzdanosti.

Dr. Savage, ki je eden najznamenitejših angleških zdravnikov, ugotavlja, da je še pred 50 leti umiralo na Angleškem po 21 ljudi od tisoč na leto, l. 1928. pa se je to število znižalo že na polovico: umrlo je poprečno samo še 11 ljudi od tisoč.

Fritz Morzik, v evropskem krožnem poletu. Prejel je nagrado 100.000 francoskih frankov

Čim se umrljivost zniža še toliko, da bo umrlo letno le po 10 ljudi od tisoč, se bo doba človeškega življenja splošno podaljšala na sto let. Tako je izračunal dr. Savage in z njim soglaša večina angleških medicinskih strokovnjakov. Ta nada na dolgo in zdravo življenje bo našla v človeštvu vesel odmev in bo prevrnila vse predsodke o starosti. Starih ljudi ne bodo metali iz služb, ker se bo izkazalo, da niso prav nič manj zmožni nego mladi, pri tem pa bolj izkušeni.

Zanimivo je, da angl. zavarovalnice pri izračunavanju premij vpoštevajo splošno podaljšanje človeškega življenja. Pri tem pa se opirajo seveda predvsem na lastne izkušnje. Jasno je, da bodo zavarovanja za zavarovance tem ugodnejša, čim večja je gotovost, da bodo dolgo živeli. Toda tudi zavarovalnice bodo imele od tega korist. Z eno besedo: čim dalje bodo živeli ljudje, tem boljše bo za vse, a posameznik se bo smel brezskrbno veseliti življenja še dolgo potem, ko bo dosegel starost, v kateri velja sedaj kot z gotovostjo zapisan skorajšnji smrti.

Z ženskami je križ

Predsednik angleške spodnje zbornice je zelo zaposlen mož. Saj mora paziti in kolikor mogoče ugoditi osebnim željam in željicam poslancev, kar se tiče parlamenta. Sedaj mu dela preglavice posebno ženska skupina parlamentarnih članov. Angleška spodnja zbornica šteje tačas 14 poslank, a vsem skupaj je dodeljena ena sama majhna soba, ki so jo bili svoj čas določili za prvo žensko članico — lady Astor. Poslanke so se najprej pritožile pri pristojnem uradniku in zahtevale več prostora. Uradnik jih je skušal z ljubeznivostjo potolažiti; rekel je, da je sobica naravnost čudovito mična. Vsekakor je majhna, toda zato je pa zelo lepo opremljena in vsi sedeži krasno tapecirani; tega ni najti v nobeni drugi sobi parlamenta. Tedaj se oglasi neka poslanka, češ da je zrcalo mnogo premajhno in razen tega visi previsoko. »Oh, prosim« — je hitel uradnik — »to je malenkost, to bomo takoj popravili in zrcalo obesili niže. Če je treba, opremimo sobo še z več zrcali...« — Nato se je pritožila druga parlamentarka, da ni kopalnice. Toda gospe so tukaj pač kot parlamentarke in ne kot dame; treba, da se zadovolje z napravami starega parlamenta. To je bilo pa že nekoliko preveč in poslanke so vložile pritožbo na zborničnega predsednika; zahtevajo kratko in malo še dve sobi. Predsednik bo moral paziti, da se ženskam ne zameri.

Železniška nesreča na turski progi pri St. Johannu. Mrtve so bile 4 osebe, do 50 pa deloma težko deloma lahko poškodovanih.

Za duha in srce

Paul Valéry: Monsieur Teste

V založbi Nouvelle Revue Francaise je pravkar izšel Valéryjev roman »Monsieur Teste« prvič v celoti, to se pravi, poleg že davno znanega »Večera z gospodom Teste« še »Prijateljevo pismo«, »Pismo gospe Emilije Teste« ter »Izvlečki iz brodske knjige gospoda Teste«. V teh štirih pisanjih, katerih vsako tvori v sebi zaokroženo celoto, se nam razodeva Valéry kot prozaist, vendar čitatelja precej razočara. Abstraktna miselnost in — kar je še hujše — negacija oziroma odpor zoper vsako človeško čuvstvovanje se bijeta v tej knjigi z zahtevami realnega življenja, ga napadata in zametujeta kot povsem fiktivno, poveličujoč srečo, ki da je v »brezmadežni misli«. Abstraktnost, ki je Valéryju kot pesniku pripomogla do neke zagonetne slave, postane v prozi kaj plitka in nemočna. — »Monsieur Teste« je knjiga, v kateri ne pogrešamo le zaključkov, ampak tudi velikih nastavkov in razkritij, dasi jo prepletajo tenka opazovanja, oziroma ugotovitve presenetljive svežine. Tako moremo z naslado slediti prizoru v gledališču, vizijam s popotovanja v Pariz ter karakterizaciji potovanja po železnici, jasni in prevdarni razlagi, ki jo podaja pobožna gospa Teste o svojem razmerju do moža. Gospod Teste je pač nestvor, ki je v življenju nemogoč, kakor Valéry v uvodu sam priznava, toda... nemogoč je tudi v umetnosti, o čemer ta knjiga daje zadostno izpričevalo. — Vedno jasnejše postaja, da v članu francoske akademije Pavlu Valéryju umetnika našli ne bomo, dasi je svojim čitateljem s svojim prezirljivim bistrim umom to spoznanje izredno spretno otežkočil in zakril. Ostane nam pa Valéry kot nebrzdan, svojstven filozofski duh, čigar edini sistem je razrušitev vseh obstoječih sistemov. O tem pričajo njegovi eseji, zbrani v knjigi »Variété«, nadalje zbirka dialogov »Eupalinos ou l'architecte« ter L'âme et la danse« in še drugi, raztreseni po revijah. s. š.

Križ na gori

V neprecenljivi zakladnici Zbranih spisov Iv. Cankarja je gotovo najbolj dragocen biser »Križ na gori«, povest idealističnega zaleta, o kateri piše Izidor Cankar v svojem uvodu: »Pri umetnosti ne gre samo za umetnost, marveč tudi za nekaj vse važnejšega, kakor pravi Godina: Premišljeval sem časih o naši umetnosti in sem spoznal, da je vse postranska stvar in brez vrednosti, če ni ljubezni v srcu... Simbol te ljubezni je Hanca, ki se, vsa šibka, ponuja, da nese križ za drugega, ki s samo dobroto svojo blaži in osrečuje.« — Križ na gori je izšel v VIII. zvezku Zbranih spisov Ivana Cankarja — Nova založba v Ljubljani.

Mimo življenja

V uvodu k VII. zvezku Zbranih spisov Ivana Cankarja, ki vsebuje poleg črtic, novel in kritičnih spisov, zbirko »Mimo življenja«, piše Izidor Cankar: »Razen Prešerna mu ni bil, mislim, v slovenski književnosti nihče enak po zavesti, da je treba trpeti brez miru, žrtvovati lastno življenje v boju za višje dobrine narodne celokupnosti, naj se že ta boj konča kadarkoli.« — (Iz monumentalne izdaje Zbranih spisov Ivana Cankarja Nove Založbe v Ljubljani).

•

Družina, mesečnik za zabavo in pouk; izhaja v Gorici, 5. številka (avgust) prinaša med svojimi prispevki nadaljevanje Pregljevega zgodovinskega romana »Magister Anton«, prevod »Vesele koračnice« Selme Lagerlöfove ter nadaljevanje Joža Lavrenčičeve povesti »Cesta in njen vozel«. Poleg pesniških in krajših leposlovnih sestavkov prinaša obilo poučnega gradiva, zanimivosti s podobami ter nasvete za hišo in dom, šale in uganke. — Družina velja za leto 1929 za Jugoslavijo s krojno prilogo 25 lir, brez krojne priloge 20 lir. — List, ki je vsestransko bogat, najtopleje priporočamo.

»Nova literatura« o slovenski književnosti in umetnosti. Izšla je dvojna številka »Nove Literature«, časopisa za kulturna pitanja (Založba »Nolit«, Beograd) za meseca junij in julij, ki je v glavnem posvečena jugoslovanski književnosti in umetnosti. Zanima nas zlasti, kar vé povedati o Slovencih. Na prvem mestu je natisnjen članek Bratka Krefta: Fragmenti iz Slovenije, iz katerega posnemamo le sledeči dve »sodbi«: ... Ivan Pregelj, danas uopšte priznati katolički pisac, straši po »Domu in Svetu« sa nekakvim profesorski originalnim stvarima, prepunima profesorskog sofizma i učenjaštva, ali sve je to tako beznačajno, mrtvo, da u stvari ne predstavlja ništa drugo nego begstvo iz sadašnjosti u prošlost. Za njega je karakteristično da nema nikakvog smisla za savremena društvena pitanja, da radništva uopšte ne poznaje... Antona Vodnika primerja s Srečkom Kosovelom tako-le: Pred njegovom (Kosovelovom) životnom snagom (!) i jednostavnošću mogao bi se sakriti i krasnoslovni, mnogoglagoljivi metafizičko-katolički lirik Anton Vodnik... Toda tudi tiste osebnosti, ki so Kreftove pohvale deležne, so kaj medlo in célo napak predstavljene (n. pr. Maleš). — V slovenskem jeziku je objavljena Seliškarjeva pesem »Sedmorojenčki (iz zbirke Trbovlje), kateremu posveča Angelo Cerkvenik daljši članek, ki se pa ne bavi podrobneje s pesniško osebnostjo Toneta Seliškarja, čigar tvorna sila je brez dvoma ena najačjih, kar jih sodobno slovensko pesništvo premore, ampak se zadovoljuje s plitko konstatacijo, da je Seliškar »za odredjen deo slovenačkih masa odista centralna ličnost.« — Ferdo Delak piše o »Slovenački umetnički avangardi« v podobnem tonu, kakor je že pisal v slovenski moderni umetnosti posvečeni številki berlinskega »Sturma«. Zvezek vsebuje nadalje beležke o Tinetu Kosu in o »Rdečih lučkah« Mihe Maleša ter nekaj reprodukcij del Nikolaja Pirnata, Mihe Maleša, Frana Tratnika in Tineta Kosa. — O pristranosti informatorjev o naši umetnosti in književnosti ne bom spuščal besed, ker je kljub razveseljivemu dejstvu, da se izven Slovenije pojavljajo o naši kulturi vesti, vendar-le žalostno ugotoviti, da so v tem primeru povsem neobjektivne in da gredo mestoma celo v smešnost n absurdnost. s. š.

Gospodarstvo

Naraščanje izvoza

V mesecu juliju t. l. je znašal naš izvoz 469.205 ton za 621.3 milj. Din napram 459.076 tonam za 530.2 milj. Din v mesecu juniju letos in 405.163 tonam za 493.8 milijonov dinarjev v juliju lani.

Glavni predmeti, ki smo jih izvažali, so bili v juliju t. l. sledeči (v milj. Din; v oklepajih podatki za junij 1929):

Pšenica 67.6 (22.3), koruza 13.4 (9.8), konoplja 6.7 (10.0), živina: goveja 17.8 (15.0), prašiči 15.7 (15.0), drobnica 12.2, sveže meso 14.5 (12.3), jajca 48.5 (49.7); stavbni les 153.1 (168.7), drva 14.3 (10.4), hrast. želez. pragovi 18.0 (13.8), lesni izdelki 15.2 (13.0), cement 14.1 (11.5), baker 32.4 (32.1). Kakor je iz teh podatkov razvidno, je povečanje izvoza pšenice in koruze kakor tudi živine. Skupno je znašal izvoz pšenice v juliju 2940 vagonov za 67.6 milj. Din (v juniju 1075 vagonov za 22.3 milj. Din), koruze pa 538 vagonov za 13.4 milj. (junija 409 vagonov za 9.8 milj. Din).

Skupno je v prvih sedmih mesecih t. l. znašal naš izvoz2,665.606 ton za 3610 milj. Din napram 2,453.021 tonam za 3180.8 milj. Din. Izvoz je torej po količini narastel za 8.67%, po vrednosti pa za 13.5%.

Izvoz se je letos v primeri z lanskim letom razvijal sledeče (v oklepajih podatki za 1928):

	tis. ton		milj. Din	
januar	299	(311)	425.7	(430.3)
februar	247	(295)	385.1	(439.0)
marec	337	(364)	499.4	(503.2)
april	394	(368)	615.0	(428.5)
maj	461	(332)	533.7	(431.7)
junij	459	(378)	530.2	(454.3)
julij	469	(405)	621.3	(493.8)

Ljubljana v jeseni

Letošnja velesejmska prireditev »Ljubljana v jeseni«, ki se vrši od 31. avgusta do 9. sept., bo obsegala: Kmetijski sejem. Na ogled in nakup bodo postavljena izbrana buteljčna in odprta vina, najraznovrstnejši mlečni izdelki ter domači med. — Vrtnarska razstava. — Razstava društva »Zoo« v Ljubljani. — Zadružna razstava, prva med nami. — Razstava pohištva in stanovanjske opreme. — Razstava kmetijskih strojev in orodja. — Razstava hišne domače obrti. — Higienska razstava. — Razstava industrijskih in obrtnih izdelkov. — Zabavišče »Mali prater« z nešteto privlačnimi atrakcijami. — Tekmovanje slovenskih harmonikarjev dne 8. septembra. — Ta prireditev bo nudila toliko lepega in zanimivega, da bo en obisk gotovo premalo. Zato naj si vsakdo nabavi permanentno legitimacijo za obisk »Ljubljana v jeseni«, ki stane 30 Din in upravičuje na poljuben obisk ter na vožnjo po polovični ceni z železnico, avijoni in parniki. Vstopnina za enkratni vstop na razstavo pa znaša 10 Din. Lanskoletno jesensko prireditev je posetilo preko 100.000 ljudi. Naj vas ne manjka med njimi.

*

Mestni promet. Če izvzamemo London in Pariz, se v večini mest vrši promet potom tramvajev. V Londonu je 5226 omnibusov in samo nad 2000 tramvajev, v Parizu pa 1371 omnibusov in 3183 tramvajev (motornih voz in prikolic). Berlin pa šteje 431 omnibusov in 3878 tramvajev; Amsterdam 95 in 730, Roterdam 40 in 487, Haag 30 in 523, Hamburg 59 in 1715, Köln 63 in 1230, Frankfurt 41 in 839, Hanover 10 in 608, Bremen 21 in 466, v Ameriki ravnotako prevladujejo tramvaji: od 100 oseb jih prevozi tramvaj 84—93%, 7—16% pa omnibusi; to je slučaj v Newyorku, Čikagu, Filadelfiji, Detroitu in Los Angelesu.

Zadružništvo v produkciji. Naše zadružništvo se sledeč zgledom zadružništva drugih narodov uveljavlja tudi v produkciji. Več podjetij je popolnoma v rokah zadružnega kapitala, ki si hoče zasigurati svoj vpliv v gospodarstvu tudi na ta način. Nekatera teh podjetij so na zadružni razstavi razstavila svoje izdelke, ki pričajo, da zadružna podjetnost ne zaostaja za privatno. Zadružna razstava se vrši v okvirju velesejmske prireditve »Ljubljana v jeseni« od 31. avgusta do 9. septembra.

Legitimacije za obisk jesenske prireditve »Ljubljana v jeseni« od 31. avgusta do 9. sept. so že v prodaji. Dobe se po 30 Din pri vseh večjih denarnih zavodih, županstvih, raznih društvih in v Ljubljani pri sledečih tvrdkah: Putnik, Josip Zidar, Češka industrijalna banka, Obrtna banka, Jugoslavenska banka, Jadransko-podunavska banka, Zadružna gospodarska banka, Prva hrvatska štedionica, Ljubljanska kreditna banka, Slovenska banka, Kreditni zavod za trgovino in industrijo, Aloma Company, Zadružna banka, Brezalkoholna produkcija, Kmetijska družba za Slovenijo, Komercijalna banka, Posest, Posredovalec. Zavodi, trafike itd., ki teh legitimacij še nimajo v razpečavanju, pa jih žele prodajati, naj se takoj obrnejo na Urad velesejma. Občinstvu priporočamo, da se posluži te ugodne prilike in si nabavlja legitimacije že v predprodaji, da se ne bo treba nastavljati ob času prireditve pri sejmskih blagajnah.

Borza

Dne 26. avgusta 1929.

DENAR

Tudi v današnjem deviznem prometu so devizni tečaji popustili. Promet je bil srednji. Narodna banka je intervenirala v vseh zaključnih devizah.

Ljubljana. (V oklepajih zaključni računi.) Amsterdam 2281 bl., Berlin 1355.75 bl., Budimpešta 993.32 bl., Bruselj 791.56 bl., Curih 1094.40—1097.40 (1095.90), Dunaj 800.42—803.42 (801.92), London 275.60—276.40 (276), Newyork 56.83 bl., Pariz 222.80 bl., Praga 168.09—168.89 (168.49), Trst 296.70—298.70 (297.70).

Zagreb. Amsterdam 2281 bl., Berlin 1353.57—1356.57, Budimpešta 992.20—995.20, Curih 1094.40—1097.40, Dunaj 800.42—803.42, London 275.60—276.40, Newyork 56.715—56.915, Pariz 221.80—223.80, Praga 168.09—168.89, Trst 296.74—298.74.

Belgrad. Berlin 1354.25—1357.25, Budimpešta 992.2—995.2, Curih 1094.40—1097.40, Dunaj 800.42—803.42, London 275.60—276.40, Newyork 56.73—56.93, Pariz 221.80—223.80, Praga 168.—168.80, Trst 296.75—298.75.

Curih. Belgrad 9.1275, Berlin 123.715, Budimpešta 90.60, Bukarešt 3.08, Dunaj 73.10, London 25.185, Madrid 77.45, Newyork 519.50, Pariz 20.332, Praga 15.38, Sofija 3.76, Trst 27.17, Varšava 58.20.

Dinar notira: na Dunaju deviza 12.47125, valuta 12.485, v Londonu, Newyorku in v Pragi neizpremenjeno.

VREDNOSTNI PAPIRJI

Ljubljana. Celjska 170 den., Ljublj. kred. 123 zaklj., Prašteđiona 850 den., Kred. zavod 170 d., Vevče 130 d., Stavbna 50 den., Šešir 105 den., Ruše 275—285.

Belgrad. Narodna banka 8330—8400, Izvozna banka 870, 7% inv. pos. 89.75 (90), agrari 55 (50), vojna škoda 406.50—407, Brod. dr. 630, Loter. srečke 85—81, Srečke Rdeč. križa 40—41.

Zagreb. Drž. pap.: vojna škoda ar. 406.75—407, kasa 406.52—407.50 (406.50), termini: 8. 406.50—407.50 (406—407), 9. 409—410 (409.50), 11. 420 bl., 12. 420—422, 7% inv. pos. 89.50—90.50, agrari 45—55. Bančni pap.: Hipo 202—204 (202), Poljo 15.75—16, Hrv. 50 d., Kred. 93 d., Jugo 81—83 (81), Ljublj. kred. 123 d., Medjun. 56 d., Nar. 8300—8600, Prašted. 855—859 (855), Srpska 155 d., Zem. 127—135, Obrtna 30—32, Etno 164 d., Ravna gora 75 d., Kat. 31 d., Ind. pap.: Guttmann 195 bl., Slavonia 105—110 (100—105), Slavex 96—99, Danica 120 d., Drava 430—460, Šećerana 420—445, Osj. ljev. 210—220, Brod. vag. 130—145, Union 165—170, Isis 15—20 (15), Ragusea 405—430, Trbovlje 450—465, Vevče 125—130, Nar. šum. 40—50, Piv. Sar. 205 bl., Narod. mlin. 20 d., Oceania 200 bl., Split cement 500—550.

Dunaj. Podon.-savska-jadran. 83.30, Wiener Bankverein 22, Bodencredit 99.80, Creditanstalt 52.50, Escompteges. 21.25, Aussiger Chemische 276.50, Alpine 41.30, Trboveljska 56.80, Leykam 6.40, Rima Murany 113.70.

Žito

Položaj na naših domačih žitnih tržiščih je ostal neizpremenjen za vse predmete, le oves je nekoliko oslabel ter nazadoval za 2.5—5 para, tako da velja v Bački Din 165—167.50 franko naklad. postaja. Promet je srednji, vendar se opaža, da se kupci interesirajo za večje nakupe, iz česar je sklepati, da pričakujejo pozneje višjih cen zlasti v pšenici.

Novi Sad. Pšenica bač. nova 200—205, srem. 195—200, ladja Tisa 210—215, oves bač. 162.50—165, koruza bač. in sr. 292.50—297.50, ječmen 150 155, moka 00 in 0g 302.52—307.50, št. 2 282.25—287.50, št. 5 262.50—272.50, št. 6 237.50—242.50, št. 7 207.50—212.50, št. 8 160—165, otrobi bač. in ban. 117.50—120.50. Tendenca nespremenjena. Promet 47 vag. pšenice, 8 ovsa, 1 ječmena, 5 moke, 6 fižola, skupaj 67 vagonov.

Budimpešta. Tendenca medla. Pšenica oktober 23.50—23.39, zaklj. 23.39—23.40, marec 25.97—25.85, zaklj. 25.85—25.86, rž okt. 17.90—17.86, zaklj. 17.86—17.87, marec 20—20.05, zaklj. 20.05—20.06, koruza maj 19.34—19.18, zaklj. 19.18—19.19.

V Ljubljani notirajo: Dež. pridelki (vse samo ponudbe, slov. postaja, plačljivo 30 dni, dobava promptna: pšenica bač. 80 kg 2% 265—267.50, nova bač. uzančna bl. 262.50—265, koruza laplatska za avg., spet. 292.50—295, bač. nav. vozn. 265—267.50, ml. tar. 258.50—260, oves bač. 240—245, ječmen bač. ozim. 67—68 kg 217.50—220, moka 0 g vag. bl. fko Ljubljana 392.80—395,

Zaključeni so bili: 4 vagoni pšenice, 1 vagon ovsa in 1 vagon koruze. Tendenca neizpremenjena.

Les

Na ljubljanski borzi je bilo zaključeno: 5 vagonov hrastovih neobrobljenih plohov, 1 vagon dvojnih tramov in 15 vagonov bukovih drv, skupaj 21 vagonov. Tendenca neizpremenjena.

Živina

Na živinski sejem v Ptuju, dne 20. t. m. je bilo prignanih 513 glav goveje živine, od tega 225 krav, 75 telic, 154 volov, 32 juncov, 27 bikov in 86 konj, ki so notirali: krave 4—7.50, telice 7—9, voli 8—10, junci 7—9, biki 6.75—8.75 Din za kg žive teže. Konji 1000—4000, žrebeta 350—2000 Din za komad. Prodanih je bilo 213 glav goveje živine in 42 konj. — Na svinjski sejem, dne 21. t. m. je bilo pripeljanih 211 glav svinj. Cena je bila 10 do 14 Din za kg žive teže, za praseta 100—300 Din za komad. Prihodnji živinski sejem se vrši 3. sept.

V Milanu notirajo: voli I. 4.70—5.20, II. 4.10—4.50, III. 3—3.90, krave I. 4.60—5.10, II. 3.60 do 4.40, III. 2.10—3.40, biki I. 4.30—4.80, II. 3.70 do 4.10, teleta I. 7.50—8.50, II. 6.30—7.30, III. 4.80 do 6.10 za kg žive teže.

Dunajski goveji sejem. (Poročilo tvrdke Edv. Saborsky & Co., Dunaj.) Prignanih je bilo na prosti trg 2268 glav, na kontumačni trg pa 142 glav živine. Iz Jugoslavije 3335 glav. Cene: za vole I. 1.90—2.10, II. 1.70—1.80, za krave I. 1.40—1.60, II. 1.20—1.30, za bike 1.40—1.70, za klavno živino 0.80—1. Tendenca živahna, cene so v splošnem poskočile.

Hmelj

Obiranje hmelja v Nemčiji in ČSR se je pričelo pretekli teden. Kvaliteta je prvovrstna. Letino v žateškem okolišu cenijo na 160.000—180.000 stotov, pa je zadnja cenitev previsoka.

Zadnja cenitev letine, podana na 7. hmeljarskem kongresu v Friedrichshafenu navaja za Jugoslavijo pridelek 123—130.000 stotov, od tega v Vojvodini in Sremu 75—80.000 stotov, v Sloveniji pa 48—50.000 stotov; pripomniti je, da je znašala lani letina v Sloveniji 55.000 stotov, v Vojvodini in Sremu pa 75.000 stotov.

Hmeljarski strokovni listi priobčujejo dolge članke in pozive hmeljarjem glede obiranja in sušenja pridelka kakor tudi o važnosti signiranja.

V Žatcu notira stari hmelj 350—450 Kč, v novem hmelju pa je prišlo do nekaj zaključkov za negotovo blago po 800—900 Kč. Prava trgovina z novim blagom se bo začela šele koncem tega meseca, ko bo dovolj suhega blaga.

V Nürnbergu se je prodalo nekaj tetuanškega hmelja po 95—120 mark. Razpoloženje je mirno v pričakovanju.

•

Zelje. Veletergovinska cena za kislo zelje se giblje med 2.50—2.70 Din za kg vagonsko blago (ne 2 Din, kakor smo pomotoma poročali v nedeljo).

Riž. Cena italijanskemu rižu je poskočila (ne popustila) za 20 centimov pri kg.

Radio

Drugi programi:

Belgrad: 12.45 Plošče. 13.30 Dnevne vesti. 17.30 Dr. Mara Ilić govori o starih ruskih mestih in o poeziji ruskih legen. 17.55 Radijski kvartet. 20.00 G. Sava Todorović bere ruske novele. 20.35 Ciganske pesmi. Godba Ante Grujića. 21.40 Čas. Dnevne vesti. 21.50 Recitacije iz humoristične poezije. 22.15 G. Nikola Gošić, član belgraskega narodnega gledališča bere Molierove Scapinove zvijače. 22.45 Radijski kvartet ob sodelovanju g. prof. Jov. Mokranjca (cello): Charpentier: Impressions d'Italie: a) Serenada, b) Ob izviru, c) Ježa na mezgu, d) Na višavah. Beethoven: Adagio cantabile, turška koračnica. Schumann: Večerna pesem. Chopin: Valček (A-mol), Poloneza. — **Zagreb:** 13.15 Plošče. 20.30 Prireditev hrvatske pevske zveze o priliki bivanja angl. pevcev v Zagrebu. Umetne in narodne pesmi izvajajo kmetski zbori iz zagrebške okolice. — **Varšava:** 12.05 Plošče. 18.00 Poljuden koncert. 20.00 Večerni koncert; Mozart. — **Dunaj:** 16.00 Popoldanski koncert. 19.55 Čas. Vreme. 20.25 Groteske. 21.00 Iz Salzburga: Serenada. — **Brno:** 12.20 Orkestralni koncert. 16.30 Iz Prage: Popoldanski koncert. 19.05 Orkestralni koncert. — **Langenberg:** 13.05 Opoldanski koncert. 17.35 Popoldanski koncert: operetna glasba. 20.00 Večerni koncert. 21.00 Iz Salzburga: Serenada. — **Berlin:** 14.00 Glasba z Dunaja (plošče). 16.00 Orkestralni koncert. 20.00 Koncert berlinskega učiteljskega pevskega zbora. 21.30 Solistični koncert. — **Katovice:** 17.00 Plošče. 18.00 Poljuden koncert iz Varšave. 19.20 Koncert. 20.00 Večerni koncert iz Varšave in Salzburga. — **Toulouse:** 12.45 Simfonični orkester. 13.15 Pesmi. 13.30 Solistični koncert. 20.30 Koncert (plošče). 21.00 Fragmenti iz oper (prireja »Philips«). 21.30 Orkester. 21.45 Plesna godba. — **Stuttgart:** 16.15 Popoldanski koncert. 20.00 Zabavni koncert. 21.00 Iz Salzburga: Serenada. — **Praga:** 12.20 Iz Brna: Koncert. 13.55 Borza. 16.00 Trg. 16.30 Koncert. 17.00 Orkestralna glasba. 20.00 Poljuden večer. 21.00 Prenos iz Salzburga: »Serenada«. Dunajska filharmonija. 22.20 Poljudna glasba. — **Moravska Ostrava:** 12.20 Koncert. 20.00 Koncert skladb H. Wolfa. 20.25 Poljudna glasba. 21.00 Iz Prage: salzburški festival. 22.20 Iz Prage: Poljudna glasba. — **Leipzig:** 12.00 Plošče. 16.30 Nem. nar. pesmi. 20.00 Ruske pesmi in klavirska glasba. 21.00 Iz Salzburga: Serenada. Nato do 24.00 plesna glasba. — **Breslau:** 16.30 Zabavna glasba. 21.15 Zabavne zgodbe.

Radio v naših javnih lokalih

Močno je radio prodrl v zasebna stanovanja in lahko trdimo, da je ni v Ljubljani boljše hiše, ne boljše družine, ki danes že ne bi imela radio-aparata, ali vsaj detektorja. Enako po želeli. Ugotoviti pa je treba, da v mnogih javnih lokalih našega mesta še vedno bolj cenijo hreščečo harmoniko, ali tisto neusmiljeno razbijanje po razglašenih klavirjih, kot radio-koncerte. Ne da se trditi, da gre v tem slučaju morda za okus, zakaj radijeva godba pač ne bo tekmovala s »produkcijami«, ki jih izvajajo po gostilnah razni muzikanti. To je eno. Drugo pa bi bilo, da bi marsikak gost, ki bi si poleg potrebnega okrepčila, ki ga gre iskat v javen lokal, prav rad privoščil tudi nekoliko poštenega razvedrila in duševnega užitka, ki ga baš radio nudi v obilici. Ni dvoma, da bi ugled in nivo marsikaterega javnega lokala pri nas v vsakem oziru zrastel, če bi podjetnik žrtvoval tistih par tisočakov in postavil v svoje obratovalne prostore dober radio-aparat z zvočnikom. Znano in preizkušeno dejstvo je, da tam, kjer »poje« harmonika, zelo pogosto pride do kakih nerodnosti. Nimamo pa še slučaja, da bi se bili gostje ob radio-koncertih n. pr. stepli med seboj. In še nekaj je. Z radijevim glasbenim sporedom bi bilo ustreženo v javnih lokalih inteligentu in preprostemu človeku, medtem ko »glasbe«, kakršno goje n. pr. po nekaterih gostilnah, ne prenesejo vsaki živci. In končno: ali se more najeti danes cenejša godba, ki bi mogla podati res nekaj umetnega, kot je radio? Zanimivo je, da imajo lastniki podeželskih javnih lokalov več zmisla in razumevanja za radijevo godbo, kot meščanski gostilničarji. Kar prijetno človeka, zlasti tujca iznenadi, ko naleti v prijazni vaški krčmi na radio. Želeti bi bilo, da v tem oziru ne bi Ljubljana zaostajala za podeželjem.

Esperanto v radiu.

Po zadnjih statistikah oddaja nič manj kot 211 radio-oddajnih postaj v 34 državah poleg drugega programa tudi v esperantskem jeziku. Od tega števila odpade na Evropo 157 postaj v 24 državah, na Azijo 11 postaj v treh državah, in na Ameriko 32 oddajnih postaj v 5 državah.

Inserirajte v ‚Slovencu!'

Neprijeten duh ust

je zoprn. Zobje slabe barve kvarijo najlepši obraz. Obe hibi odstranite pri enkratni vporabi krasno osvežujoče **Chlorodont-paste.** Zobje dobijo krasen sijaj slonovine, posebno pri vporabi zobčaste ščetke, ker ista čisti zobe tudi na njih stranicah. Gnili ostanki jedi med zobmi, ki povzročajo neprijeten duh ust, se s tem temeljito odstranijo. Poskusite najprej z malo tubo. Ki stane Din. 8·—. **Chlorodont** ščetka za otroke, za dame (mehke ščetine), za gospode (trde ščetine). Pristno samo v originalnem modro-zelenem omotu z napisom **Chlorodont.** Dobiva se povsod. — Pošljite nam ta oglas kot tiskovino (omot ne zalepiti) dobili bodete bezplačno eno poskusno tubo za večkratno uporabo. Tvornice Zlatorog, Oddelek Chlorodont, Maribor. 8

LUTZ in MONOLIT peči
ŠAMOTEŽ, najcenejša, prvovrstna šamota za peči in štedilnike. — Elektromotorji
CONZ Altona Bahrenfeld
Ing. Guzelj, Ljubljana VII
Telefon 3252 **Jerneđeva c. 5** Telefon 3252

Vsak si lahko nabavi po zelo znižanih cenah gramofon, kolo ali šivalni stroj — prvovrstnih znamk samo pri

»TEHNIK«

Josip Banjai

LJUBLJANA

PRAŽAKOVA ULICA ŠTEV. 19
(Ljubljanski dvor)

Prodaja tudi na obroke -- Več letna garancija

MALI OGLASI

Vsaka drobna **vrstica 1·50 Din** ali vsaka **beseda 50 par.** Najmanjši oglas **5 Din.** Oglasi nad devet vrstic se računajo više. Za odgovor znamko! — Na vprašanja brez znamke ne odgovarjamo.

Službe iščejo

Službo hišnika

iščem; poročen, z 2 odraslima otrokoma ali tudi sam, grem najrajše v Maribor. — Ponudbe upravi »Slovenca« Maribor pod »Zanesljiv«.

Izprašani strojevodja

trezen, zmožen vseh popravil pri parnih strojih in jarmenikih, išče službe za 1. september na parni žagi. Ponudbe do 1. septembra na: Leopold Beguš, strojnik, Stajnica kod Jezerane, Lika.

Službe dobe

Zastopnike (ce)

za obisk privatnih strank za prodajo zlatih in srebrnih predmetov na obroke išče »Alem« k. d., Zagreb, Nikolićeva ulica 7/I. Potrebna kavcija ali garancija 15.000 Din.

Sodarski vajenec

kmetskih staršev — se sprejme. Hrana in stanovanje v hiši. Strniša, sodarstvo, Selo - Moste pri Ljubljani.

Kroj. pomočnika

in vajenca sprejmem. — Fran Balon, modno krojaštvo, Ljubljana, Dunajska cesta 9.

Samostojno kuharico

z daljšimi spričevali za trgovsko hišo izven Ljubljane, in pestunjo k 10-meseč. otroku, v starosti od 25 let naprej, ki je bila že v enaki službi - iščem za Ljubljano. Ponudbe z navedbo prejšnjega službovanja je poslati pod značko »Zanesljiva« št. 9135.

Več mizarjev

prvovrstnih, za fornirano pohištvo — sprejme A. Amann, tovarna pohištva v Tržiču.

Boljšo dekle

kot sobarica, katera dobro lika, samo z dobrimi spričevali, v starosti od 30 do 35 let, se sprejme. Ponudbe pod »Sobarica«.

Služba organista

in cerkvenika se odda takoj pri župnem uradu Brdo p. Lukovica.

Učenka

poštenih staršev se sprejme v manufakturno trgovino. Oskrba pri starših. Ponudbe na upravo pod »Učenka«.

Krepkega fanta

za čiščenje pribora in hišna dela sprejmem. Nastop 15. septembra ali 1. oktobra. Služba stalna. Kolodvorska restavracija — Maribor, Tomo Majer.

Boljše dekle

kot pomočnica k sobarici, katera zna tudi šivati, sprejme hotel Štrukelj v Ljubljani.

Prodamo

Pokrajin. razglednice

izdeluje poceni in dobro fotoatelje Meyer, Maribor, Gosposka ulica 39.

Puhasto perje

kg po 38 Din razpošiljam po povzetju najmanj 5 kg. Potem čisti beli puh kg po 300 Din. **L. Brozović**, kemična čistiona perja, Zagreb, Ilica 82.

Kislo zelje

novo, prvovrstno, rezano in cele glavice za sarmo v sodčkih, dobavlja po naročilu v vsaki množini po konkurenčni ceni. — G. Erklavec - Kodeljevo št. 313, Ljubljana.

Motorno kolo

poceni naprodaj. Vprašaj v Kamnici pri Mariboru, Bračko.

Dijaki

Hrana in stanovanje

pri nemški družini za dijaka meščanske ali srednje šole. Učna pomoč v vseh predmetih. Maribor, Smetanova 46/II.

Dva dijaka

iz dobre hiše, se sprejmeta na hrano in stanovanje. Cankarjeva ulica št. 8, Maribor.

Dva dijaka nižješolca

se sprejmeta k dobri družini v sredini mesta na vso oskrbo. Cena nizka. Pomoč pri učenju. Naslov v upravi pod št. 9236.

Dijak išče

sobo z zajutrkom za 200 Din mesečno. Naslov da uprava Slovenca, Maribor.

Posestva

Posestva naprodaj

4 mala, 4 srednja in 2 večji, na Štajerskem. Resni kupci naj se oglase pri Antonu Rataj, Svetina 18, p. Štore pri Celju.

Svila vseh vrst

kakor tudi TRPINOVO PLATNO po ceni se dobi v TEKSTILNEM BAZARJU, MARIBOR, Vetrinjska ulica štev. 15

Portal

iz treh delov, vhodna vrata 220 × 125 cm, 2 izložbi 170 × 125 cm, kompletno z jeklenimi valjčnimi zastori (rolo), vse v dobrem stanju, ugodno proda Martin Plut, Črnomelj.

Semenska rž

se dobi pri Fran Pogačniku, Ljubljana, Dunajska cesta št. 36. Kupec sem za fižol, suhe gobe in vse deželne pridelke.

Brinje

dobite najceneje pri **Fran Pogačniku, Ljubljana, Dunajska cesta št. 36.**

Stanovanja

Zamenja se takoj

trisobno stanovanje v sredini mesta za stanovanje z večjo sobo in pritiklinami istotako v mestu. Ponudbe na upravo lista pod »Stanovanje takoj«.

Sobo

lepo, meblovano, s posebnim vhodom išče upokojeni oficir. — Ponudbe pod »Polkovnik«.

Denar

20% kronske bone

kupuje proti gotovemu plačilu Pučka štediona, Osijek, Desatičina 27.

Pouk

Šoferska šola

prva oblastv. koncesijon., **Čamernik, Ljubljana** (Jugoavto), Dunajska cesta 36. Telef. 2236. Strokovnjaški teoretični pouk in praktične vožnje na različnih modernih avtomobilih, s pričetkom vsakega prvega.

Kupimo

Parno lokomobilo

dobro ohranjeno, ca. 20 m² kuril. ploskve, ca. 4 atm., iščemo za takojšnje plačilo. - Ponudbe naj se pošljejo s popolnim prepisom certifikata in z navedbo cene na Graščino Boštanj ob Savi.

Parcelo

veliko 700—1000 m², blizu mesta, kupim. - Ponudbe pod »40« na upravo Slov.

Steklenice šampanca

7/10 do 500 komadov, kupim. Ponudbe na: Selce, Hrvaško Primorje, poštni predal 10.

Vsakovrstno

zlato kupuje

po najvišjih cenah. ČERNE, **juvelir, Ljubljana**, Wolfova ulica št. 3.

Vnajem

Vinska trgovina

nad 30 let obstoječa in dobro idoča, se zaradi bolezni in visoke starosti lastnika takoj odda v najem z vsem inventarjem in vsemi poslovnimi prostori. - Ljubljana, Sp. Šiška, Gasilska cesta 3.

Trgovino v najem

obstoječo nad 60 let, na zelo prometnem kraju, sredi mesta, oddam vsled bolezni pod ugodnimi pogoji. Ponudbe na upravo pod št. 9225.

Hiša v najem

se odda z dvemi obrti, mesarija in gostilna z inventarjem vred, s sobami za tujce in zasebnim stanovanjem in gospodarskim poslopjem v mestu na Dolenjskem, na prometnem kraju in dobroidoči obe obrti pod ugodnimi pogoji. Potrebna je mala kavcija. — Naslov pove uprava pod št. 9219.

Razno

Našel se je

zavoj platna za srajce na vlaku med Mariborom in Celovcem dne 13. julija 1929. Obrniti se je na upravo lista pod št. 9223.

Gramoz

za zasipanje se dobi brezplačno v konzumu na Kongresnem trgu 2.

POZOR! POZOR!

Najboljša brezalkoholna pijača je

ORIGINAL „SANITAS"

Dobi se v vseh gostilnah in restavracijah.

Izdeluje: I. Slovenska tovarna mineralnih vod, Slomškova ulica 27.

10% popusta

na žagan in tesen

stavbeni les

radi preureditve skladišča — Dostava tudi na stavbo FRAN ŠUŠTAR · lesna industrija in trgovina parna žaga - LJUBLJANA - Dolenjska cesta št. 12

Gostilničarji, pozor!

Pristne domače in ogrske **salame**, kakor tudi najfinejši polemendolski sir nudi delikatesna trgovina

I. BUZZOLINI,

Ljubljana, Lingarjeva ul. (za šolo).

Na drobno! Na debelo!

Pozor krojači, šivilje!

Na potovanju v inozemstvu sem si ogledal najnovejšo svetovno modo tako, da bom lahko v jesenskih tečajih poučeval krojenje prvih farncoskih in italijanskih profesorjev. Kroj je lahko razumljiv in preizkušen. Damsko in moško perilo (specialiteta najnovejše frensch mode). Izdelava krojev. Pričetek 9. septembra. Vpisovanje že sedaj. Zasebno krojno učilišče Ljubljana, Stari trg 19. Podružnica Reka Italija.

Glasba

KLAVIRJI!

Svarim pred nakupom navideznega blaga, cenih klavirjev!

Kupujte na obroke

od 400 Din

prve svetovne fabrikate: **Bösendorfer, Steinway, Förster, Hölzl, Stingl original**, ki so nesporno najboljši! (Lahka precizna mehanika.) Prodaja jih izključno le sodni izvedenec in bivši učitelj Glasbene Matice

Alf. Breznik

Mestni trg 3.

Velikanska izbira!

GREŠITE MNOGO

ako ne čitate redno

SLOVENCA

RAZGLAS

Na osnovi zakona o državnem računovodstvu razpisujem javno pismeno licitacijo na dan **2. septembra 1929**, ki se bo vršila v sobi štev. 9 v dvoriščnem poslopju oblastnega dvorca v Mariboru z otvoritvijo zapečatenih ponudb ob 10 dopoldne. Razpisuje se oddaja sledečih del:

1. Vsa stavbena dela za nove prizidke k glavnemu paviljonu slovenjgraške bolnice v znesku od okroglo 300.000 Din.

2. Detto za prizidek k izolirnici v celjski bolnici v znesku od okroglo 250.000 Din.

3. Toplovodna centralna kurjava v kirurgiškem paviljonu mariborske bolnice v znesku od okroglo 650.000 Din.

4. Toplovodna centralna kurjava v bolnici v Slovenjgradcu v znesku od okroglo 460.000 Din.

5. Toplovodna centralna kurjava v novozgradnji porodnišnice v Celju v znesku od okroglo 485.000 Din.

Vsi pogoji in vsa potrebna pojasnila, kakor tudi vse pripomočke za ofertalno licitacijo, se dobijo v zgoraj navedeni sobi med 10. in 12. uro dopoldne od dne 24. avgusta dalje.

Komisar oblastne samouprave oblasti mariborske:

Dr. Josip Leskovar, s. r.

✝

V globoki žalosti naznanjamo, da je naša nadvse ljubljena soproga, mamica, stara mamica, sestra, tašča in teta, gospa

Marija Podržaj roj. Habjan

soproga mizarja drž. železnice

dne 25. avgusta nenadoma, boguvdano preminula. — Pogreb drage pokojnice bo v torek, dne 27. avgusta 1929 **ob 5 popoldne iz mrtvašnice pri Sv. Krištofu na pokopališče k Sv. Križu.**

V Ljubljani, dne 26. avgusta 1929.

Žalujoče rodbine PODRŽAJ - SIRNIK.

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani

Umrl je v nedeljo, dne 25. avgusta t. l. referent Okrožnega urada za zavarovanje delavcev, gospod

August Sedej

Bil je vesten in marljiv uradnik, vsem dober tovariš. — Ohranimo mu lep spomin.

Ljubljana, dne 26. avgusta 1929.

Okrožni urad za zavarovanje delavcev.

»Ljudska knjižnica« iz založništva Jugoslovanske knjigarne v Ljubljani: 25. zvezek: Haggard, HČI CESARJA MONTEZUME, 32 Din, vez. 42 Din. — 26. zvezek: Lorenzini, STORŽEK IN NJEGOVO BURKASTO ŽIVLJENJE, 14 Din, vez. 22 Din. — 27. zvezek: Pregelj, OTROCI SONCA, 24 Din, vez. 32 Din. — 28. zvezek: Haggard, KLEOPATRA, 28 Din, vez. 40 Din. — 29. zvezek: Savinšek, IZPOD GOLICE, 30 Din, vez. 42 Din. — 30. zvezek: Sienkiewicz, NA POLJU SLAVE, 28 Din, vez. 40 Din.

Francis Jammes: 9

Rožni venec v solncu

Ko je dvignila glavo, katero je bila med molitvijo sklonila za nekaj časa, je zagledala poleg sebe starko s prijaznim obrazom, ki jo je gledala. Dekle se je dvignila, jo lahno pozdravila ter hotela oditi. Ni namreč bilo videti, da hoče starka prosjačiti, toda ta je pokazala na preprosti križ in v mehkem provansalskem jeziku dejala:

»Vstal je. Lepo moje dete, ko sem vas tako videla moliti, sem mislila, da ste ena onih svetih žen, ki so šle zgodaj zjutraj kupit dišav, da ga mazilijo, mislila sem, da ste sestra Magdalena. Vstal je in kmalu bo šel v nebo. Pobožna in lepa ste in neki dan ga boste našli tamkaj, zakaj mazilili ga boste s svojimi krepostmi in živeli boste po njegovih besedah: »Pustite otročiče k meni.«

Ginjeno je gledala Dominika to staro žensko, ki je govorila tako navdušeno. Brezdvomno je stanovala v eni onih skromnih kmetskih hiš, ki imajo v vrtu oljkina drevesa, ki jim je Bog dal barvo prahu, iz katerega smo in v katerega se povrnemo.

Odšla je in Dominikin prijazen nasmeh jo je spremljal.

Ali je starka uganila z nadnaravno simpatijo, ki jo imajo včasih take duše, da Dominika ljubi otroke? Vsekakor je Dominika vedno čutila, kako ji stopajo solze v oči, kadar je gledala nedolžne otročiče, ki stopajo k mizi Gospodovi. Nekateri so kleče komaj dosegli hostijo, ki jo jim je nudil duhovnik.

Dominika je rada prejemala sv. obhajilo skupaj z otroci.

»Ali niso otroci,« si je dejala, ko je zopet sedla v svoj avto, »podobni cvetlicam, ki imajo duše, katere so cvetele v pomladi vstajenja?«

Vnebohod.

Dominika se je vračala v mesto. Šofer ni mogel voziti hitro, ker je bila cesta natrpana. Nenadoma zapazi Dominika, kako ji prihaja nasproti duhovnik, ki ga je poznala, zakaj sestala sta se bila večkrat v nekem društvu za podpiranje ubogih. Stopil je k avtomobilu, jo pozdravil ter dejal:

»Gospodična, pravkar sem hotel iti k vam.«

»S čem vam morem postreči, prečastiti?«

»Imam vam povedati nekaj nujnega in zaupnega, toda v tem cestnem hrupu ni mesta za take zadeve. Ker je cerkev čisto blizu, bi vas prosil, da stopite za trenutek v zakristijo.«

Dominika je dala zapeljati voz k cerkvi in odhitela v zakristijo.

»Ali se spominjate Mire?« jo je vprašal duhovnik.

»Seveda, one šestnajstletne deklice, ki jo je zlorabljal ravnatelj cirkusa. Pa je že dve leti tega.«

»Da, in da jo rešite tega pekla, ste odprli svoje srce in svojo listnico.«

»To se pravi, admiralovo listnico.«

»To je res idealen možak! Kako mu pa kaj gre?«

»Vedno po starem. Vedno je eden in isti svetnik.«

»Toda vrniva se k najini zadevi: ali ste ono Miro popolnoma izgubili iz oči?«

»Seveda, to pa zato, ker ste mi dejali, da se boste sami pobrigali zanjo, češ, da je zame prenevarno, hoditi po temnih ulicah starega mesta. Sicer se pa motim. Spomnim se, da sem jo nekako pred enim letom spet videla. Bila je v pristanišču. Imela je rumeno obleko in porivala je voziček z ribami, katere je prodajala. Takoj me je spoznala, prihitela je k meni, se mi veselo smejala ter mi dala rožo, ki jo je imela pripeto na obleki, rekoč:

»Gospodična Dominika, nikoli ne bom pozabila, da ste mi darovali knjigo za prvo sv. obhajilo in še mnogo drugih stvari, katere mi je dal gospod župnik.«

»Še vedno prodaja ribe, to se pravi, prodajala jih je, zakaj pravkar sem jo dal v sv. poslednje olje.«

»O moj Bog!«

»In ta otrok, ki je na svoji smrtni postelji skesano obžaloval vse svoje grehe, mi je dejal: ‚Preden stopim pred obličje mojega Sodnika, vas najiskreneje prosim, da mi pripeljete gospodično Dominiko'.«

»Takoj, prečastiti gospod župnik. Dajte mi naslov.«

»Hitite, toda sama ne smete iti v ono ulico sedaj, ko se je stemnilo. Dobro je, če vzamete svojega šoferja seboj, ki naj vas spremlja do stanovanjskih vrat. Z avtomoilom v te ulice sploh ne morete. Tukaj imate ime ulice in številko. Stanuje v zadnjem nadstropju na levo lestve, zakaj stopnice se nadaljujejo v teh hišah z lestvami.«

»Hvala lepa, prečastiti, stvar že uredim.«

Hitro je odšla.

Pol ure pozneje je že hitela po stopnicah umazane hiše v temni ulici. V vsakem nadstropju je videla umazana vrata.

Za Jugoslovansko tiskarno v Ljubljani: Karel Čeč. Izdajatelj: Ivan Rakovec. Urednik: Franc Terseglav.